

DIRVA

KARTELIŲ ISTORIJA

Moko, kad naftos kainos turėtų kristi

Tarptautinio Monetarinio Fondo apskaičiavimu, naftos kartelę sudarančios šalys pereitais metais savo prekybos apyvartoje su kitais kraštais pelnė 97 milijonus dolerių. Dėlto nestebėtina, kad beveik visi kiti kraštai metus pabaigė su deficitu. Tiesa, kartelės kraštai padidino savo importą iš 21 bilijono dolerių 1973 metais iki 36 bilijonų pereitais, tačiau nepaisant to jie daug daugiau gavo dolerių negu išleido. Tas pats bus ir šiais metais.

Savaime aišku, kad tai turi turėti didelės įtakos ne tik ūkini, bet ir politinį gyvenimą. Spekuliuojant ateities galimybėmis net pradėta kalbėti apie karą. Štai mūsų bendradarbis Bronius Aušrotas jau laukė Saudi Arabijos ir Persijos įlankos užėmimo (žiūr. š.m. Dirvos 14 nr. 1 psl.), o Vliko pirmininkas dr. Kęstutis Valiūnas Bostone viską išaiškino tradiciniai lietuviškai:

“Vakariečių yra aiškiai nustatyta, kad pirmoji naftos blokada ir kainų pakėlimai buvo rusų inspiroti ir kai kuriuose kraštuose konkrečiai suorganizuoti” (žiūr. Dirvos 8 nr. 1 psl.)

Iš tikro kartelių idėja yra daug senesnė už rusų tautos istoriją. Ją jau sekmingai naudojo Romos popiežiai, kada rusai dar gyveno urvuose. Trumpas žvilgsnis atgal kartais daugiau gali pasakyti ir apie ateitį, negu visi kompiuterių apskaičiavimai.

Pradėkime su žodžiu ‘kartelė’, ang. Cartel. Jo nerasiame Vilniuje 1972 metais išleistame Dabartinės Lietuvių Kalbos Žodyne. Jis tačiau figūruoja 1950 – ‘Šventaisiais metais’ – išleistame tremties Lietuvių Kalbos Va dove. Ten lakoniškai paaiškinta, kad kartelė, es yra pramonininkų sąjunga. Tiksliau nusako Britannica Dictionary, paaiškindama, kad dabar plačiai linksnuojama kartelė yra ‘An international combination of independent enterprises in the same branch of production, aiming at a monopolistic control of market by means of weakening or eliminating competition’.

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

Pirma tokios rūšies kartelė buvo įsteigta jau 1301 metais. Ją įsteigė Florencijos bankininkai, likvidavę varžybas tarp Prancūzijos karaliaus Filipo ir Neapolio karaliaus Karolio II druskos kasyklų. Suvienodinę ir pakėlė tais laikais maisto išlaikymui gyvybiniai svarbios druskos kainas, tie bankininkai ir karaliai labai daug uždirbo.

Kita garsi senovės kartelė buvo alumo, substancijos, kurią mūsų kaimiečiai vadino alūnu. Pagal tremties kalbos vadovą tai esanti ‘druskos rūšis’. Vilniškis žodynas yra šiuo atveju tikslesnis (‘alūnas – kai kurios dvigubos druskos, pvz. kalio aluminio sulfatas’).

Tas chemikalas buvo labai reikalingas tekstilės dažymui ir odos apdirbimui. Jį gamino turkai, o Europai pardavinėti išimtiną teisę turėjo italai. Kaž kas panašaus į nūdienius santykius tarp arabų šiek tiek tarp naftos bendrovių.

Tūlas di Castro 1460 m. pavogė alumo gaminimo paslaptį iš turkų ir ją pritaikė Popiežiaus valstybėje. Popiežius Pijus II, padedamas bankininkų Medici šeimos, pradėjo savo alumo gamybą, o importuotą iš Turkijos prakeikė ir uždraudė krikščionims vartoti. Netrukus popiežiui konkurenciją sudarė Neapolio karalius Ferdinandas, kas kainas labai numušė.

1470 m. Pijaus II įpėdinis Povilas II susitarė su karalium Ferdinandu kainą pakelti ir ją laikyti kaip galima aukštesne. Į sudarytą 25 metams sandarą buvo priimami ir kiti alumo gamintojai. Tai buvo pavyzdys vėlesnėms kartelėms, nors tas terminas tuo laiku nebuvo plačiai vartojamas. Tą italų kilmės žodį įvedė į civilizuotų kalbų žodynus vokiečių Reichstago atstovas liberalas E. Richter tik 1870 metais, kovodamas prieš savo pramonininkų saulaviavimus.

Mat kartelių vartojimas smarkiai padidėjo, nepai-

sant to, kad jie buvo ir teisės ir Bažnyčios mokslo, kuris reikalavo ‘teisingos’ kainos, pasmerkti. Winstonas Churchillis, 1920 metais būdamas kolonijų ministru, suorganizavo gumos kartelę, kurios tikslas buvo padėti atsilyginti už karo meto paskolas JAV-bėms. Amerikiečiai, žinoma, buvo tuo labai pasipiktinę. Cukraus kartelė, pakėlusį kainas iš cukrinių nendrių gaminamam cukrui, paskatino jo gamybą iš runkelių. Dėl to ir mes statėmės cukraus fabrikus, nors jų gaminio savikaina buvo labai aukšta. (Kaž kaip į atmintį įstrigo mano finansų mokslo profesoriaus V. Jurgučio teigimas iš katedros, kad cukrus yra būtina reikalingas širdžiai. Nūdien gydytojai pataria nuo cukraus vartojimo susilaikyti. Pažiūros keičiasi.)

Kaip ten būtų, kartelės yra nuolatinis ūkinio gyvenimo palydovas. Už tat galima stebėtis ne dėl dabartinio naftos kartelės atsiradimo, bet greičiau dėl tokio vėlyvo susidarymo. Juo labiau, kad motyvas jam susidaryti buvo ne ūkinis, o politinis: sustabdyti Vakarų pagalbą Izraeliui. Politinį motyvą tačiau greitai pakeitė ūkinis.

VIRŠUJE: Lietuvos Nepriklausomybės Fondo narių susirinkimas, įvykęs š.m. kovo 8 d., dr. V. ir E. Čekų namuose, Woodhavene, N. Y. Šis fondas yra išleisęs tris laidas informacinio veikalo apie Lietuvą ‘Lithuania 700 Years’ ir visos trys laidos 3500 egz. jau išsibaigė. Susirinkime buvo diskutuota apie ateities planus, o taip pat perrinkta valdyba.

Iš kairės sėdi: A. Jurgėla, V. Abraitis, dr. V. Paprockas, pirm. E. Čekienė, V. Gruzdytis, E. Sirusienė. Stovi: L. Tamošaitis, dail. J. Bagdonas, J. Sirusas, dr. V. Čekas, S. Sirusas, L. Virbickas, J. Maurukas, P. Didelis ir už jo stovėjo V. Matonis.

L. Tamošaitis nuotrauka

Šiandien naftos kartelę sudaro: Alžirija, Bahrainas, Brunei, Ecuador, Gabon, Indonezija, Iranas, Irakas, Kuwait, Libija, Nigeria, Omanas, Qutar, Saudi Arabija, Trinidadas ir Tobago, Jungtiniai arabų emiratai ir Venesuela. Kraštai, kuriuos niekas kitas kaip naftos kaina nevienija.

Sovietų Sąjunga, Kanada ir net JAV naftos gamintojai, nors tai kartelėi nepriklauso, jos pasiektais rezultatais mieliai naudojami. Bet ar tai reiškia, kad ji ilgai išsilaikys? Istorija moko, kad visos kartelės anksčiau ar vėliau sugriuvo. Nesudarys išimties ir dabartinė. Jau dabar naftos kainų pakėlimas sumažino jos vartojimą. Kad išlaikytų kainas gamintojai turėjo produkci-

INDIJOS VANDENYNE IR TOLIAU “VERDAMA KOŠĖ” ...

Jau ne sykį buvo šioje vietoje rašyta apie sovietų pastangas įsitvirtinti Indijos vandenyno erdvėje. Bet prie tos temos reikia grįžti pakartotinai, nes vis atsiranda naujų faktų ir faktelių, kad ten pradėta virti sovietinė košė verdama ir toliau.

Štai ‘Moscow News’ paskutinėje savo laidoje vėl idėjo politinio apžvalgininko Alberto Grigoryants tuo reikalu straipsnėlį, kur vėl iš naujo puolami amerikiečiai, kad jie nori pasiglemžti Indijos vandenyną savo kontroliuoti. Esą, amerikiečių karo laivai nuolat raizgo Indijos vandenyno erdvę ir iplaukia į Persijos įlankos naftos versmų vandenį. Jau ir Pentagonas rimtai nutaręs, rašo apžvalgininkas, ikelti koją į Diego Garcia salą ir ten įsteigti aviacijos ir laivyno bazes. Šiuo metu, esą, stiprus amerikiečių karo laivyno dalinys, vedamas didžiojo lėktuvnešio Enterprise, kaip tik randasi Diego Garcia vandenynse.

Kita rakštis, tai Omano šeicho pažadas leisti amerikiečiams naudotis Masiros sala prie Persijos įlankos. Nors šeichas tokį pažadą paneigęs, bet esą žinoma, kad jis užsąkęs Amerikoje didelį kiekį ginklų, todėl ir bazę

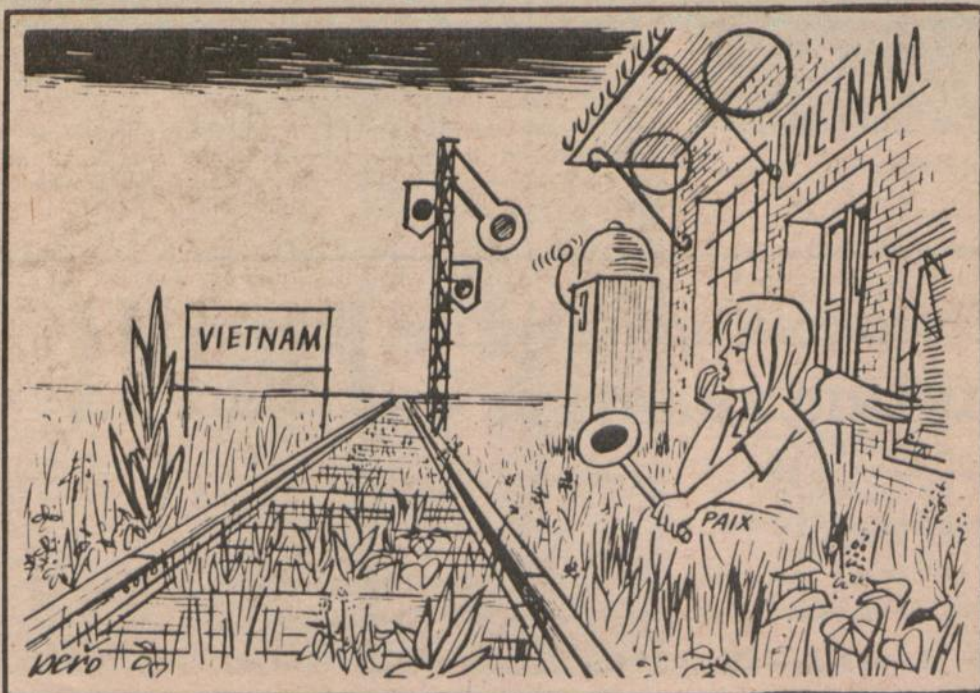
ją sumažinti tarp 20 ir 30%. Ne visi gamintojai gali tai sau leisti. Pereitą savaitę Wall Street Journal jau pasirodė skelbimas, siūlęs parduoti pigesnę kainą ‘juoda’! Be to, kainų pakėlimas ir naftos suvartojimo sumažėjimas sukėlė ūkinis sunkumus kituose kraštuose, kas susilpnino jų pinigų vertę, kas irgi ilgainiui neišvengia naftos eksportininkų naudai. Pagaliau naftos kainų pakėlimas paragino ieškoti jos ten, kur kol kas neapsimokėjo. Atseit, kartojasi cukrinių nendrių ir runkelių istorija. Kissingerio pasiūlymas nustatyti naftos kainos ‘grindis’, kad jos žemiau nenukristų, yra labai būdingas. Idomu, kad jis susilaukia vis daugiau kritikos. Girdi, nėra reikalo palaikyti dirbtinai aukštesnes kainas, kad paskatintų energijos gamybą. Geresnė išeitis yra leisti susitvarkyti pagal pasiūlytą ir pareikalavimų principus. Visi ženklai kalba už tai, kad energijos krizė jau būsimą pergyvenę. Problema, žinoma, dar pasilieka. Kai tai sakė Nixonas, niekas nenorėjo tikėti.

pažadėjęs leisti naudotis.

Ir dar didelė Maskvos naujiena, kad JAV jau naudoja Pietų Afrikos Simons-town laivyno bazę, tokiu būdu, būgštauja apžvalgininkas kad Amerika Indijos vandenyną jau kontroliuoja labai pavojingą trikampį: Diego Garcia – Maisra – Simonstown, dėl kurio įsteigimo jau keliančios balsą visos ‘taiką mylinčios’ valstybės.

Bet to dar neužtenka. Neseniai buvo pranešta, kad ta košė verdama ir kitoje Indijos vandenyno pusėje, būtent Filipinų salose. Kaip Filipinų prezidentas Marcos neseniai pranešė, Filipinų salose Mindanao, Sulu, Palawan ir Basilan jau virš dviejų metų vyksta kovos tarp muzulmonų Moro sukilėlių ir Filipinų kariuomenės, dėlko salose buvęs įvestas karo stovis. Tose pietinėse ilipinų salose gyvena apie pusantro milijono muzulmonų ir apie 6 milijonai krikščionių. Muzulmonai, kurstomi iš užsienių, yra nusistatę salose įsteigti savo atskirą autonominę valstybę ir savo armiją.

Marcos apkaltino Libiją, kad tai jos iniciatyva tie muzulmonai sukilėliai kurstomi ir remiami ginklais ir pinigais. Nors Libija tokį išvėlimą į karą paneigė, tačiau yra žinoma, kad praėjusios sausio mėnesį vykusioje konferencijoje Saudi Arabijos mieste Jiddoje ten dalyvavęs Libijos užsienio reikalų ministras Abdul Ati Obaidi kaip tik vedė derybas su Moro Nacionalinio Išsilaisvinimo Fronto (taigi tose Filipinų salose) nariais dėl jiems duodamos paramos ginklais ir pinigais. Kita sukilėlių remianti valstybė, anot Marcos, yra Malaysia. Jo turimomis žiniomis maži laivukai, pakruti ginklais, plaukia iš Malaysijai priklausančios Sabah teritorijos (šiaurės Borneo saloje) į Filipinų archipelagą gulinčią Palawan salą. Tokius ‘reizus’ su ginklais tie maži laivukai darą kas mėnesį, kai tuo tarpu Filipinų karo laivai negali jų rimtai gaudyti, nes tose srityse labai seklūs vandenys. Žinoma, kad sukilėliams esą atgabeniti šimtai artilerijos sviedinių ir raketų ir filipiniečių kariuomenė veda rimtus karo veiksmus. Žinoma, Malaysia paneigė tokius kaltinimus, bet faktas, kad toks ‘išsilaisvinimo karas’ ten jau vyksta. (ab)

Indokinijoje taikos traukinio vis nesimato...

• Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos Richmond Hill skyriaus metinis susirinkimas įvyko š. mėn. 9 d., dr. Vaelevo ir dr. Birutės Paprockų namuose, Richmond Hill, N. Y.

Skyriaus pirm. Jurgis Sirusas padarė pranešimą apie skyriaus metų veiklą ir ALT S-gos artėjantį seimą, kuris įvyks š. m. gegužės 24-25 dienomis Clevelande. Jis pranešė, kad ne visi platinčiai atsiskaitė už skyriaus išleistą Algirdo Brazinsko poezijos knygėlę, kurios pelnas eina autoriaus paramai.

Po oficialios dalies vyko diskusijos prie kavutės, kuriose dalyvavo ir dr. V. Paprockas.

KANADOS LIETUVIŲ ŽINIOS

PETRAS LELIS

MOKYTOJŲ KONFERENCIJA

KLB švietimo Komisija kasmet ruošia lituanistinių mokyklų mokytojų suvažiavimus, kuriuose aptariama mokyklų bendra padėtis, mokyimo metodai, sąlygos ir kiti klausimai. Juk mokytojų konferencijos kasmet būdavo šaukiamos ir Nepriklausomoje Lietuvoje, žinoma, tik daug didesnėje apimtyje. Išeivijos švietėjai ir pedagogai, susirūpinę mūsų jaunosios kartos ateitimi, ieško būdų kaip tą jaunimą išlaikyti lietuviškojo dvasioje ir nepaleisti jo iš savos bendruomenės. Tai gal ir bus svarbiausias tokių suvažiavimų tikslas.

Šeštadienį, kovo 1 d. Priskelimo par. parodų salėje susirinko apie 60 suvažiavimo dalyvių ir svečių. Daugiausia dalyvių — torontiečiai, nes čia yra Kanados lietuvių švietimo centras. Iš Montrealio dalyvavo dr. H. Nagys, seselė Paulė, S. Ališauskienė iš Hamiltono ir Londono po 4-5 dalyvius, iš kitur po mažiau. Svečių tarpe buvo kons. dr. J. Žmuidzinai, KLB pirm. J. Simanavičius, Apyl. pirm. M. Abromaitis ir Vaikų darželio seselės.

Susirinkimą atidarė B-nės švietimo vadovė S. Martinaitė, kuri yra kanadiškos gimnazijos mokytoja. Sudarius prezidentumą ir išklaučius sveikinimus, pirmą paskaitą, tema "Lietuviško žodžio pristatymas žemesniesiems skyriams" skaitė mok. A. Abromaitienė. Po jos paskaitos vyko atskirų mokyklų pranešimai ir diskusijos aktualiomis temomis, kas užsitęsė iki pietų laiko.

Po pietų pertraukos buvo dail. A. Tamošaičio paskaita apie Lietuvos liaudies meną ir menininką Čiurlionį.

S. Martinaitė, Kanados LB švietimo komisijos pirmininkė atidaro Kanados lit. mokyklų mokytojų suvažiavimą.

Prelegento aiški diktacija ir į sakinius įterpti humoro žodžiai, šią paskaitą daug pagyvino. Toliau sekė Jaunimo simpoziumas "Dvieju kultūrų sugretinimas" (jo neteko išklausyti). Po trumpos pertraukos buvo pedagogo A. Rinkūno pranešimas "Literatūros dėstymo sunkumai aukštesnėje lituanistinėje mokykloje". Rinkūnas, kaip visada, kalbėjo aiškiai ir logiškai, nesivaržydamas pasakyti ir kritiškų žodžių. Tarp kitko, jis paminėjo, kad aukštesnėje lituanistinėje mokykloje nei literatūros nei kalbos vadovėlių nėra, taip pat nėra ten nei žodyno (Klimo ar Barzduko). Vienu žodžiu nieko ten nėra...

Ant galo, apie valandą laiko trukusią paskaitą "Lietuvių literatūra šeštadieninėje mokykloje" skaitė

Suvažiavimo metu: dr. H. Nagys, J. Mikšys ir Gudelis.

poetas dr. H. Nagys. Jis labai įdomiai pasakojo apie poezijos vietą literatūroje, pacituodamas išeivijos ir tarybinės Lietuvos poetų eilutes, jas palygindamas, ieškant kiek jose yra tėvynės meilės ar propagandos. Pav. tarybinio poeto eilutė 'Kaimyne — mylėk tėvynę' ar yra joje propagandos? Jo paskaita daugiau lietuvių poezijos apibūdinimą negu literatūra šeštadieninėje mokykloje, esą lietuviškas žodis ilgiau išsilaiko poezijoje, kai nebebus lietuvių poezijos, nebebus ir lietuvių kalbos, o be savo kalbos, dings ir lietuvių išeivija. Nors ir pesimistiškai baigęs paskaitą, prelegentas su silaukė karšto plojimo ir padėkos už įdomią paskaitą. Tuom oficiali suvažiavimo dalis ir baigta. Toliau sekė labai gerai Tėvų Komiteto suruošta vakarienė, kurios metu suvažiavimą dar sveikino kons. Žmuidzinai, Kr. Valdybos pirm. J. Simanavičius ir Tėv. Žib. red. kun. dr. P. Gaida. Po to vyko laisvi pasikalbėjimai ir suvažiavimo dalyvių humoristiniai komentarai iki 10 val. vak.

POMERANCAITĖ TORONTE

Kas iš mūsų neprisimena žymaus smuikininko-virtuozo, kauniško Pomeranco, kuris Nepriklausomybės metu mus linksmo, grodamas su savo kapela Konrado kavinėje, o vasarą Palangos kurhauze. Dabar po 40 metų jo dukterė Dana su savo vyrų Mazurkewicz, abu žymūs smuikininkai davė savo pirmąjį 'duo' koncertą Torontose Town Hall kovo 7 d. Toronto laikr. 'The Globe & Mail' muzikos apžvalgininkas J. Kraglund vasario 28 d. straipsnyje "violin from Russia" plačiau aprašė jų muzikinę karjerą ir įdėjo fotografijas. Jiedu mokėsi pas žymiausią smuikininką Oistrakh, kuris keletą kartų gastroliavo Torontose. Dabar jau miręs. Mazurkevičiai gyveno Sovietų Rusijoje, gavo leidimą emigruoti į Izraelį, bet pasuko į vakarus... Apie Pomerancaitę parašyta taip: "For Miss Pomerantz, Canada is offering a first taste of real freedom. She was born behind barbed wire in the Kaunas Ghetto, in Lithuania, smuggled out in a potato sack to live as a member of the family of Kipras Petrauskas, a Lithuanian singer and friend of Chaliapin. Her parents survived the ghetto, Dachau and Buchenwald and the family were reunited in 1947."

Toliau autorius aprašo ką Mazurkevičių Duo išpildys.

VASARIO 16 MINĖJIMO ATGARSIAI

Apie Vasario 16 minėjimą Toronte buvo jau rašyta Dirvoje, bet ne viskas paminėta, tai vėlesnės žinios čia papildysiu. Laikė minėjimo surinkta aukų Tautos Fondui: Anapilio salė \$3834, Priskelimo bažn. \$1,511, Kankinių bažnyčioje \$638, Ev. Liuteronų — \$152 ir Stayner-Wasagoj \$198, iš viso \$6333. Dėl surinktų aukų vasario 16 proga, Kanadoje ginčų nėra, viskas eina Tautos Fondui, tik už jėgimą ir parduotas programas gauti pinigai pasilieka rengėjams padengimui faktinų išlaidų.

Vasario 19 Ottawos parlamento rūmuose Baltiečiai su ruošė vakarą-priėmimą kur dalyvavo daug parlamento atstovų ir maždaug po 20 asmenų nuo kiekvienos baltiečių tautybės, jų tarpe ir S. Kudirka.

Vasario 24 Toronto dienraštis 'The Toronto Sun' atspausdino ilgesnį str. "Baltic Cry of Agony", kuriame žinomas žurnalistas Lubor Zink (čekų kilmės) išdėstė Baltijos tautų kovą už nepriklausomybės atgavimą. Jis paminėjo ir Baltiečių suruoštą Parlamento rūmuose priėmimą lyg ir su išėjimu: "The fact that the Trudeau government was not represented at the Baltic evening by External Affairs Minister A. McEachen, but by his predecessor M. Sharp, increased apprehension. Sensing it, Sharp adlibed an assurance that there will be no change in Canada's position on the Baltic States. But it was obvious that he had no authority to make foreign policy commitments. Remembering the 'friendship protocol' Trudeau signed with Moscow, the Balts fear that official Ottawa would hardly defend a moral principle in a general sell-out to the Soviets under the guise of 'detente normalization' of Communist-enforced frontiers in Europe."

Estijos nepriklausomybės paskelbimo sukaktis buvo paminėta universiteto Convocation salėje. Priėmimo dalyvavo Lietuvos gen. kons. dr. Žmuidzinai, B-nės pirm. J. Simanavičius ir dar keletas lietuvių. Estijos šventė buvo paminėta Kanados spaudoje prieš minėjimą ir po jo, gi lietuvių šventė aprašė tik vienas laikraštis. Lietuvos vėliava, kuri vasario 16 proga buvo pažadėta iš kelti prie Toronto rotušės, dėl nežinomų priežasčių nebuvo iškelta.

EKSKURSIJOS Į LIETUVĄ 1975 METAIS

American Travel Service Bureau šiais metais yra suorganizavęs 11 grupinių kelionių į Lietuvą. Skubėkite registruotis — vietų skaičius ribotas!

5 DIENOS LIETUVOJE (1 diena KAUNE).

Kiekvieną grupę lydės patyręs kelionių vadovas.

- #1—Gegužės 26 d. — birželio 10 d. iš NEW YORKO — \$979.00, iš CHICAGO — \$1098.00
2 naktis Maskvoje; 6 Vilniuje; 5 Talline; 2 Maskvoje.
- #2—Birželio 8 d. — birželio 23 d. iš NEW YORKO — \$1135.00; iš CHICAGO — \$1254.00. 2 naktis Maskvoje; 5 Vilniuje; 2 Maskvoje; 6 naktis Romoje.
- #3—Birželio 23 d. — liepos 8 d. iš NEW YORKO — \$1126.00; iš CHICAGO — \$1245.00. 2 naktis Maskvoje; 5 Vilniuje; 4 Talline; 3 Leningrade.
- #4—Liepos 6 d. — liepos 21 d. iš CHICAGO — \$1280.00. 2 naktis Maskvoje; 5 Vilniuje; 1 Maskvoje; 7 naktis Romoje.
- #5—Liepos 14 d. — liepos 29 d. iš NEW YORKO — \$1135.00; iš CHICAGO — \$1254.00. 2 naktis Maskvoje; 5 Vilniuje; 5 Talline; 2 Maskvoje.
- #6—Liepos 27 d. — rugpjūčio 11 d. iš NEW YORKO — \$1150.00; iš CHICAGO — \$1269.00. 2 naktis Maskvoje; 5 Vilniuje; 1 Maskvoje; 6 naktis Romoje.
- #7—Rugpjūčio 4 d. — rugpjūčio 19 d. iš NEW YORKO — \$1135.00; iš CHICAGO — \$1254.00. 2 naktis Maskvoje; 5 Vilniuje; 3 Talline; 4 Leningrade.
- #8—Rugpjūčio 18 d. — rugsėjo 1 d. iš NEW YORKO — \$1150.00; iš CHICAGO — \$1269.00. 1 naktį Maskvoje; 5 Vilniuje; 2 Maskvoje; 6 naktis Romoje.
- #9—Rugsėjo 1 d. — rugsėjo 16 d. iš CHICAGO — \$1098.00. 2 naktis Maskvoje; 5 Vilniuje; 4 Rygoje; 3 Maskvoje.
- #10—Spalio 1 d. — spalio 15 d. iš NEW YORKO — \$929.00; iš CHICAGO — \$1048.00. 2 naktis Maskvoje; 5 Vilniuje; 3 Rygoje; 3 Maskvoje.
- #11—Gruodžio 19 d. — sausio 3 d. — kainos bus paskelbtos vėliau. 2 naktis Maskvoje; 5 Vilniuje; 3 Rygoje; 4 Maskvoje.

Dėl informacijų skambinkite arba rašykite:

AMERICAN TRAVEL SERVICE BUREAU

9727 South Western Avenue
Chicago, Illinois 60643
Tel. (312) 238-9787

Norintiems atsikviesti gimines iš Lietuvos padarome reikalaujamus išskvietimo dokumentus. Taip pat teikiame informacijas kelionių reikalams po visą Ameriką ir kitus pasaulio kraštus, parduodame lėktuvų bilietus — be jokio papildomo mokesčio.

AIR FARES AND CONTENTS OF THIS ANNOUNCEMENT ARE SUBJECT TO CHANGE AND/OR GOVERNMENT APPROVAL.

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

MAŽEIK & EVANS

6815 SO. WESTERN AVE., CHICAGO, ILL.

TRYS MODERNISKOS
AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

Mašinoms vieta

REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

PETKUS LAIDOJIMO ISTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO

2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS

1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9

TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS

Viešėdami Chicagoje aplankykite

MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVE —

PARAMA

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUŠAITIS ir J. MAŽEIKA

Čia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos — Pasirinkimas didelis.

APSILANKE — ĮSITIKINSITE.

Suvažiavimo prezidentas: sekretorė L. Senkevičienė, D. Saltmirienė ir pirmininkai V. Bireta ir M. Chainauskas.

Jaunos mokytojos: L. Vaitiekūnaitė, R. Underlytė ir R. Čapočkinaitė.

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DIRVA

P. O. BOX 03206
CLEVELAND, OHIO 44103
TEL. (216) 431-6344

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

EDITOR VYTAUTAS GEDGAUDAS
ASSOCIATE EDITOR ALEKSAS LAIKUNAS

Second-class postage paid at Cleveland, Ohio • Published two times a week every Wednesday and Friday by American Lithuanian Press Radio Ass'n. Viltis, Inc. • Subscription per year \$13.00 • Single copy 15 cents.

Dirva išėina trečiadieniais ir penktadieniais.
Prenumerata metams \$13.00, pusei metų \$7.00 • Atskiro numerio kaina 15 centų • Straipsniai pasirašyti pavardė, inicialais ar slapyvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę • Nepaspausdinti straipsniai grąžinami tik autoriams prašant • Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

KALBA APIE "TVIRTUS PENKMECIO ŽINGSNIUS"

Centrinė Statistikos Valdyba prie LTSR Ministrų tarybos šiomis dienomis paskelbė vilniškėje bolševikinėje Tiesoje procentinius davinius apie ketvirtųjų gamybinio penkmečio metų nuoveikius. Tai yra devintasis sovietinis penkmetis. Į tą baudžiavą įjungtos ir visos po II Pas. karo okupuotos teritorijos, įskaitant Lietuvą. SSSR kompartijos plenumas 1973 metais pagarsino raginimus devintojo penkmečio plano įpareigojimus įvykdyti ir planą pralenkti. Palyginamąjį tokių 'pralenkimų' bazę yra praeitų metų daviniai. Bet šie daviniai pernai buvo duoti procentiniais palyginimais su ankstesniais metais. Tad tikrų, realių, nominalinių davinių neįmanoma attrasti. Metų metais 'plano pralenkimai' žymimi procentais. Šie palyginamieji procentai turi rodyti 'dirbančiųjų atsiliepimą į partijos siūlymus'.

Plano procentai negali mažėti. Procentų permaneninis didinimas įrodo dirbančiųjų masių entuziazmą komunizmo beatatam. Todėl 1974 metų 'penkmečio žingsniai' arba darbo daviniai, lenkia 1973 metus. Produkcijos realizavimas įvykdytas... 102,4 procento! Tačiau nepavyko kai kurių gamybinių sričių pritempti prie aukštesnių procentų. "Pagrindinių fondų atidavimas naudoti" krito iki 98 procentų. "Gyvenamųjų namų atidavimas eksploatuoti" krito iki 95 procentų. Bendroje suvestinėje procentų kilimą gelbsti gana ne-realios pozicijos, kurias ne patikrinti neįmanoma. Pavyzdžiui: "pelnas liaudies ūkyje (sugretinamomis kainomis)" pašoko net iki 110 procentų. Tuo tarpu realios pozicijos, kaip "žemės ūkio produkcija" stovi senoje praeitų metų pozicijoje, 100,1 procentas.

Detalizuotame penkmečio ketvirtųjų metų produkcijos sąrašas matyti, kad "Kaimo statybos ministerija" įvykdė planą 98%, "Energetikos ir elektrifikavimo gamybinė valdyba" pernai šlubavo apie 96%.

"Negalutiniai duomenimis" (kodėl negalutiniai? mes klausiamo) ok. Lietuvoje 1975 metų pradžioje buvo 3,290,000 gyventojų. Gyventojų skaičiui padidėjus, natūralus yra produkcijos procentų ir produkcijos su-naudojimo procentų didėjimas. Lietuvos teritoriją bolševikai pavertė vadinamos tranzitinės pramonės vietoje. Į Lietuvą atveža daug žaliavos, ši žaliava čia perdirbama ir fabrikatų arba pusfabrikatų pavidale išvežama iš šalies. Tokia pramonės ypatybė dažnai yra didelių pajamų šaltinis. Pavyzdys: Šveicarija, Olandija, Švedija... Tačiau netaip yra o Pabaltijo šalyse. "Nacionalinės pajamos" skyrius stovi vietoje. Kelio to skyriaus procentų šuolis tėra gyventojų didėjimo rezultatas, ne šalies žmonių turėjimas. Anaip tol, galima tar-

ti, kad šalies gyventojai biednėja, nes sudėtingėja bendras išlaidų raizginys.

"Pramonės produkcijos na-tūra", (komunikato kalba), suteikia įdomių faktų apie gamybos aritmetiką. Kraštas gamina eksportinių prekių, kaip minėta, iš to ne-turtėdamas. Tai įvairūs "me-talo piovimas irankiai", kom-presoriai, degalų siurbliai, elektriniai varikliai, etc. Ši pramonės dalis sukurta su tikslu importuoti ok. Lietu-von 'specus' iš kitų 'respu-blikų'. Pažvelgus, ką gali pa-dėti ant stalo lietuvis už tų produktų gamybą, matome, kad, pav. gyventojui tenka per metus trys litrai alaus, penkiolika kilogramų žu-vies, šimtas kilogramų mės-os, dešimt kilogramų sviesto, dū tūkstančiai cigare-čių... Šimtas penkiolika ki-logramų įvairių daržovių ga-lėtų suvalgyti lietuvis, jei-gu...

Jeigu ant tos visos mais-to produkcijos negulėtų bau-džiavinė prievolė, parduoti tuos produktus už valsty-bės nustatytas kainas tai pa-čiai valstybei. Tad šis bend-ros gamybos pareiškimas visiškai įteisina ilgą žmo-nių eilės prie visokių krautu-rių ir parduotuvių. Statis-tikos valdybos savaduose nėra pažymėta, kiek gami-nių išvežama ir kiek lieka krašte. Išvežami gaminiai neturtina žmonių, nes išve-žama ne komerciniais pa-grindais, bet už nustatytą kainą, priverstinai, netgi kraštą apiplėšiant.

Idomus ir komiškas fak-tas: šio plataus produkci-jos sąvado detalėse sužy-mėtos ir kai kurios stam-besnės gamyklos, jų produk-cija, pliusai ir minusai. Ta-čiau nė su žvake negalima rasti alkoholinių gėrų ga-mybos! Tokios gamybos, at-rodo, ok. Lietuvos terito-rijoje, nėra! Bendrame 'na-tūros' sąrašė išvardintas apie 75 gamybiniai skyriai. Matome konditerijos, mui-lo, smulkaus cukraus, ir pan. Alkoholio produktu, gė-rų, gamyba suslėpta kuria-me nors skyriuje? Šitokia 'politika' po klausuko žen-

ALT atstovai, dalyvavę Pabaltiečių delegacijoje, kuri š.m. vasario 27 d. buvo priimta Baltuose Rūmuose prezidento G. Fordo. Apie šį priėmimą buvo skelbta Dirvoje Nr. 18. Nuotraukoje lietuviai su prezidentu. Iš kairės: dr. K. Sidlauskas, T. Blinstrubas, prezidentas G. Ford ir dr. K. Bobelis.

Kelios pastabos dėl lietuvių kalbos viešajame senosios Lietuvos gyvenime

DR. P. JONIKAS

Dirvos 18 nr. P.K. paly-ginti plačiai atpasakoję ma-no paskaitą LB Clevelando Apylinkės kultūriniame va-karojime vasario 22 d. Su-prantama, neretai neįmano-ma tiksliai nugirsti ir iš at-minties perduoti paskaiti-ninko mintis. Dėl to šia pro-ga norėčiau suminėti kai ku-riuos anoje paskaitoje pa-liestus dalykus, tuo pačiu patikslindamas, o kai kur ir atitaisydamas jos atpasako-jimą.

Rodos, iš T. Narbuto eina pasakojimas, kad Vytautas Didysis norėjęs lietuvių kal-bą padaryti oficialia DLK (Didžiosios Lietuvos Kuni-gaiškystės) kalba, bet ji nuo to atkalbėję kryžiuo-čiai, nes lietuvių kalba, bū-dama pagonių kalba, netin-kanti raštui. Sunku pasa-kyti, kiek čia tiesos; bent motyvų, kodėl lietuvių kal-ba tada nepasirinkta oficiali-ajam valstybės gyvenimui, yra nemaža kitų, net svar-besnių. Kai dėl to atkalbė-jimo, tai, kaip jau ir D. Alseika yra pastebėjęs (Lie-tuvių tautinė idėja istorijos šviesoje, 1924), yra pagrin-doto tarti atkalbėtojus grei-čiau jau buvus gudus ar len-kus, o ne kryžiuočius.

Lietuvių kilimo iš romė-nų teorija, kuri ėmė kurtis ne vėliau kaip XV a. pra-džioje ir išpopuliarėjo XVI a., ypač buvo remiama dėl

li stato visą "Centrinės statistikos valdybos" pra-nešimą. Gerai gi žinome, kad degtinė ok. Lietuvoje yra vienintelė 'nedeficitinė' prekė. Degtinės gausu ten kiekvienoje parduotuvėje...

Lietuvos valstybės savaran-kiškumo kovojusių Lietuvos didikų. Dėl to tada ir buvo siūloma priimti lotynų kal-bą (vietoje ligtolinės rutė-nų bei gudų kalbos) oficia-lia DLK-ės kalba, nes lietu-vių kalba tesanti per laiką sugadinta lotynų kalba.

Trylikos metų jaunuoli Kazimiera, Jogailos sūnu, paskelbus Vilniuje Lietuvos didžiuoju kknigaiškčiu (1440), pagal J. Dluogošą, prie jo buvę priskirti parei-gūnai lietuviai, "kurie ji mo-kė savo kalbos ir papročius". Nėra visai aišku, ar čia 'sa-va kalba' reiškia lietuvių kalbą ar to meto DLK ofi-cialiąją, t.y. rutėnų kalbą.

Lietuvių kalbos vartojimą ir viešiesiems valstybės rei-ka-lams, be kitko, rodo ir 1552 m. Žygimanto Augus-to reikalavimas, kad jo pa-tvirtintas Vilniaus miesto savivaldybės nutarimas dėl rinkliavų būtų paskelbtas to miesto gyventojams len-kiškai, lietuviškai ir rusiškai (t.y. rutėniškai bei gu-diškai), "kad visi, kurie klausė, suprastų". Mat, jau tada Vilniaus gyventojų bū-ta įvairiakalbių.

K. Jablonskis, sėkmingai tyrinėjęs senosios Lietuvos valstybės (DLK) dokumen-tus, nėra radęs juose jokio pažymėjimo, kad prie kurio nors etnografinės Lietuvos teismo ar srities valdytojo seniūno būtų buvęs nuolati-nis ar laikinas kuriam reika-lui vertėjas. Iš to jis d-rė pagrįstą išvadą, kad tų valdinių įstaigų šnekamoji kalba turėjo būti lietuvių kalba.

Reformacija įvedė lietu-vių kalbą į spausdintą rašti-

ją (bent Mažojoje Lietu-voje), nors kai kas teigia, kad net prieš reformaciją vienas kitas lietuvis, studi-javęs Vakarų bei Pietų Europos universitetuose, hu-manistinių idėjų paveiktas, galėjęs kreipti dėmesį į sa-vo gimtąją kalbą ir rūpin-tis jos pakėlimu ir kultūri-nę kalbą. Yra netiesiogini-ųjų įrodymų, kad bent tiki-binių rašytinių lietuviškų tekstų (o tuo pačiu ir mė-ginimų lietuvių kalbą pri-taikyti raštui) turėjo būti DLK-je jau gerokai prieš reformacijos pradžią.

Maža kas lenkų kunigų, veikusių DLK-je, tesirūpino pramokti lietuvių kalbos. Dėl to kunigų lietuvių kal-bos nemokėjimo bei menko temokėjimo ir 1528 m. Vil-niaus vyskupijos sinodo nu-tarimuose draudžiama var-toti lietuvišką krikšto for-mulę, nes, esą, "labai dažnai kunigas jos nemoka", tad ją gali iškreipti ir taip krikš-tą padaryti netikrą.

Vad. Horodlės unija (Ho-rodslės aktai, 1413), kai bū-riui Lietuvos didikų buvo suteikti lenkų didikų her-bai, patiesė pamatą lietuvių aukštesniojo luomo poloni-zacijai. Toliau ėmė megztis glaudesni abiejų šalių di-džiųjų santykiai, nors ir ne be konfliktų, o ilgainiui, ypač po Liublino unijos, to-lydžio didėjo Lietuvos bajori-joje lenkų kultūros bei kal-bos įtaka.

Lenkų kalbos plitimui lie-tuvių didikuose bei bajoruo-se ypač didelės įtakos turė-jo ne tik tai, kad lenkai anksčiau priėmė krikščiony-bę (966) ir anksčiau ten su-sikūrė mokslo bei švietimo institucijos (Krokuvos uni-versitetas įkurtas 1346 m., Jogailos atnaujintas 1400 m.), bet ypač tai, kad dėl to ten atsirado daugiau švie-suomenės (nemaža ir lietu-vių išėjo Krokuvos universi-tetą), jos daugelis jau anks-ti atplūdo į Lietuvą, o lenkų kalba anksčiau negu lietu-vių kalba buvo pritaikyta kultūros ir civilizacijos gy-venimo reikalams, atitrauk-tinėms savokoms reikšti; Lenkijoje anksčiau susikūrė atitinkama gausesnė lenkiš-ka literatūra, per kurią į Lietuvą ėjo pageidaujamoji Vakarų Europos kultūra, nors bent dalis lietuvių jaunimo studijavo Vakarų bei Pietų Europos univer-sitetuose ir tiesiogiai galė-jo susipažinti su ta europi-ne kultūra. Lenkų kalba ir lietuvių didikuose bei bajoruose ilgainiui imta laikyti ne tik bajoriška, bet ir kul-tūrine kalba, nors dalis lie-tuvių šviesuolių bent XVI a. (ypač Mikalojaus Daukšos ir vysk. Merkelio Giedrai-čio grupės žmonės) ir norė-jo lietuvių kalbą padaryti literatūros ir viešojo valsty-bės bei visuomenės gyveni-mo kalba.

Bet ta lenkiškoji įtaka, einanti labiausiai per bend-rašias valdines Lietuvos-Lenkijos institucijas ir baž-nyčią, jau per daug buvo išibėgėjusi bei išsienėjusi, kad ši pastaroji 'lietuviškoji partija' būtų galėjusi sėk-mingai pastoti kelią lenkė-jimui lietuvių diduomenė-jė bei bajoruose. Lietuvių tautinis atgimimas, kurio pasėka buvo visuotinis lie-tuvių kalbos įvedimas viso-keriopame viešajame Lietu-vos gyvenime, terado svei-ką pagrindą valstiečiuose, kurie lietuvių tautos istori-jos būvyje nebuvo palauž-ti svetimųjų įtaka.

JANITORIAL PEOPLE

We are now accepting applications for full and part time work in the greater Hartford areas.

All applicants must bring 2 written references on letterhead at the time they come in to fill out an application.

All applicants must apply in person only on Monday and Wednesday.

BUILDING MAINTENANCE CORP.

108 Constitution Plaza
Hartford, Conn.
(203) 525-2112

WANTED AT ONCE JOURNEYMAN or 1ST CLASS SKILLED CINCINNATI CENTERLESS GRINDER OPERATOR

Must be able to set up work from blue prints and close tolerance. Steady work. All fringe benefits. Factory located 40 miles west of Chicago.

Apply call or write to Carl Masel
ELGIN MACHINE WORKS
412 N. State St.
Elgin, Ill. 60120
312-742-1720

(14-23)

TAUPYKITE DABAR

Pas mus. Ne visi tarnautojai yra lietuviai, bet kiekvienam skyriuje galima susikalbėti lietuviškai.

UŽ CERTIFIKATUS NEMOKAME:

7¼% — 6 metų su \$1,000, minimum.
7½% — 4 metų su \$1,000, minimum.
6¾% — 30 mėn. su \$1,000, minimum.
6½% — 1 metų su \$1,000, minimum.

VĖLIAVOS DUODAMOS NEMOKAMAI pradėjus naują taupymo sąskaitą. Gausite vieną amerikietišką ir antrą pagal pasirinkimą su stovu. Kitos dovanos duodamos sąskaiton įdėjus atitinkama sumą.

SAVINGS INSURED UP TO \$40,000.00 BY F.S.L.I.C.

Saint Anthony Savings

1447 So. 49th Court • Cicero, Illinois 60650

Phone (312) 656-6330

Open Mon., 9-5; Tues., Thurs., Fri., 9-5; Sat., 9-1; Closed Wed.

Juozas Gribauskas, vedėjas

Lietuvos Nepriklausomybės Fondo susirinkime š.m. kovo 8 d. grupė dalyvių. Iš kairės: Vytautas Matonis, dr. Vaclovas Paprockas, Emilija Čekienė, Vytautas Abraitis, Vincentas Gruzdis, p. Matonienė ir Petras Didelis. L. Tamošaičio nuotr.

Detroito lietuviai

ANTANAS GRINIUS

PAS DIEVO APVAIZDOS PARAPIJOS KLEBONĄ

LŽS-gos Detroito skyriaus pirmininko Vlado Selenio pakviesti kovo 9 d. turėjome pasikalbėjimą su nauju Dievo Apvaizdos parapijos klebonu kun. Viktoru Kriščiunevičiumi. Pasikalbėjime dalyvavo spaudos atstovai Valdas Selenis, Alfonsas Nakas, Antanas Grinys, radijo valandėlių atstovai Kazys Gogelis, Algis Zaporackas ir fotografas inž. Jonas Gaižutis.

Klebonas kun. V. Kriščiunevičius vaizdžiai nušvietė parapijos veiklą ir jos rūpesčius. Su jo atsakymais trumpai supažindinsiu Dirvos skaitytojus:

— Mane džiugina, kad į bažnyčią sueina daug lietuvių ir kas svarbiausia, kad vyrauja jaunimas. Šita parapija turi gražią ateitį. Džiugu, kad daug žmonių, bet toliau gali būti dar daugiau. Rimta problema su mišiomis ir vietomis. Gal reiktų duoti specialias mišias jaunimui, bet vėl iškyla problema, kaip jie atvažiuotu.

Parapijiečių išsisklaidymas po įvairias vietas irgi sudaro problemą. Sunku juos aptarnauti. Gerai būtų, jei turėtume įsteigtą lietuviškoms parapijoms vikariatą, bet jo nėra ir dėl to lietuviškų parapijų veikimą koordinuoti negalima. Ir jei, kuri parapija išnyktų, tas nebūtų mūsų naudai. Lietuviškos parapijos gyvuos tol kol jos galės išsilaikyti, nežiūrint kiek ten bus šeimų, nors 40 ar 50.

Dievo Apvaizdos parapija 1975 m. sausio 1 d. turėjo 357 šeimas ir jos sudarė

Kun. Viktoras Kriščiunevičius, Dievo Apvaizdos parapijos klebonas.

J. Gaižutis nuotrauka

apie 1000 galvų. Iš esamų parapijiečių, kai kurie priklauso dviem ir kartais net trim parapijom. Dviem lietuvių parapijom ir trečiai kur vaikai mokosi — anglų. Tas nėra draudžiama ir leistina.

Senos parapijos nelabai palankiai žiūri, kad žmonės persikeltų į Dievo Apvaizdos parapiją. Tų parapijų kunigams alga nesikeičia, o persikėlusios aukos eina vienas ir tam pačiam tikslui — lietuviškiems reikalams.

Taikos linkėjimus angliškose mišiose turime, bet lietuviai dar prie to nepripranta. Mes tik palengva galėsime prieiti prie Vatikano II nutarimų įgyvendinimo.

Mane vyskupas gali bet kada atleisti ir kitą paskirti. Ir su mano išėjimu parapija nesikeistų. Jokių pla-

nų ką nors reformuoti ar kitaip daryti neturiu. Bažnyčiai reiktų išgyti: didelį kryžių, kuris kabėtų virš altoriaus, sakyklą, talpyklą ir Šiluvos Marijos statulą. Taip pat reiktų įvesti vėsintuvus: bažnyčioje ir salėje. Salės ir bažnyčios pajamos eina bendron kason. Mes turime statybos fondui pasižadėjusių \$126,338.80. Grynais surinkome \$115,625.07. Jei visi pasižadėjusieji sumokėtų mes gautume dar virš 10,000 dolerių ir galėtume visas skolas išmokėti, išskyrus vyskupijai 100,000 dol. Statybos vėliau fondas numatytas 150,000 dol. ir jis turėtų tą pasiekti.

Vyčiai sponsoriuoja kryžių, bet jis stovės lauke. Baigiantis pokalbiui klebonas kun. Viktoras Kriščiunevičius padėkojo žurnalistams už jo aplankymą. Aš galėjau gauti gerą ir kitą parapiją, sakė klebonas, bet aš norėjau dirbti su lietuvišiais.

KAZIUKO MUGĖ

Kovo 9 d. įvykusi Kultūros Centre Gabijos ir Baltijos skautų tuntu Kaziuko mugė buvo labai sėkminga ir atsilankiusieji užtvindė abi sales ir koridorių taip, kad praeiti sunku buvo. Atidant mugę kalbėjo Gabijos tunto tuntininkė L. Rugienienė ir Baltijos tunto tuntininkas Č. Anušis. Kaspina perkirpo LB apylinkės pirmininkas Jonas Urbonas. Išsiriškiavę skautai ir skautės šaukė: sveiki atvykę! sveiki atvykę! Grojamas maršas ir žmonės įleidžiami į Kaziuko mugę. Mugę prisirengta gerai ir ji buvo turtinga. Ir ko ten nebuvo? Salėje stovėjo daug dailių ir gražių kioskų, o juose prikrauta įvairių meno vertybių. Svetainės turtingos įvairiais maisto produktais ir gėrimais. Teko matyti daug įvairių medžio drožinių, lėlių lietuviškais ir skautiškais rūbais apvilktų, vazų, margučių ir kitų.

Pasieniais išdėstyti įvairių žaidimų stalai. Buvo ir fotografijos stotis. Viduryje salės slankiojo didelis prikrautas riestainių vežimas. Prie turtingo dovanų stalo visą laiką stovėjo ilgiausios žmonių eilės. Svetainių ir užkandinių maistas tirpo. Žmonės valgė ant scenos, valgė salėje ir valgė kur tik rado vietos. O valgyti buvo ko užtektinai, nes tam šeiminingės buvo gerai pasiruošusios.

Per protekciją buvau įleistas į vaiduoklių namą. Mano nusteimimui baidyklė rėkdam išvydusi mane pati išsigando ir susigėdino. Jai buvo nepatogu gasdinti žmogų, kuris nebijo. O tai buvo jauna, graži, bet nusigrimavusi ir baidyklė vaizduojanti mergytę skautę P. Abariutę. Šis vaiduoklių namas tikrai siaubingai atrodė. Kambariai, kambariai ir visi aptemdyti. Vienur kitur guli žmonių lavonai: vieni su galvomis, kiti be galvų. Paskutiniame kambaryje baidyklės turėjo išsidėsčiusios lentynose ir ant staliuko įvairių formų stiklinės gėrimų. Man paklausus kas čia per gėrimai, gavau atsakymą: nuodų vaisės. Aš jų nebandžiau ir iš vaiduoklių namo išsirioglinau sveikas.

GREITOSIOS PAGALBOS KURSAI

Jūrų šaulių Švyturio kuopos suruošti Greitosios Pagalbos kursai pradėti kovo 6 d. 7:30 Kultūros Centre. Pirmasias dvi paskaitas skaitė kursų vadovas dr. Vytautas Majauskas. Kursus lanko virš 30 žmonių. Kitas paskaitas skaitys šie gydytojai: M. Miškinienė, O. Vaitas, R. Čerskus, A. Pakalniškis ir P. Šepetys. Kursų paskaitos bus dar du sykius Kultūros Centre ir trys šv. Antano parapijos kavi-

VASARIO 16 ELIZABETHE

Lietuvos Nepriklausomybės 57-ųjų metų paskelbimo sukaktis Elizabethe paminėta iškiliai ir prasmingai.

Minėjimas pradėtas lietuvių šv. Petro ir Pauliaus bažnyčioje pamaldomis Lietuvos intencijai ir tai dienai prasmingu pamokslu. Tai atliko kun. Juozas Pragulbickas ir klebonas Petras Zemeikis. Tuoj po jų, didžioji dalis persikėlė į Lietuvių Laisvės salę kur visų laukė minėjimo eiga.

Skautams ir skautėms įnešus vėliavas, dainininkė Genė Antanaitytė-Ugianskienė sugiedojo Amerikos ir Lietuvos himnus, o kun. Juozas Pragulbickas sukalbėjo maldą. LB Elizabethe Apylinkės pirmininkas Julius Veblaitis trumpa įžanga oficialiai atidarė minėjimą ir su sirinkusiems pristatė čia jau seniai begirdėtą ir bemaitytą prof. dr. Bronių Nemicką, kuris dėsto socialinius ir politinius mokslus White Plains kolegijoje. Kalbėtojo būta labai kruopščiai pasiruošta. Jo mintys buvo labai pragmatiškos. — no ir giliai išmastytos. Prabėgęs pro senosios Lietuvos valstybės galybės laikus, jis visą savo temą nukreipė į dabartį, ypatingai gana detalizuotai išskaičiudamas sovietinių Kremliaus galiūnų daromas pinkles, kurių yra metamos laisvojo pasaulio sužlugdymui. Tasai vorantiklis daug kur rusams pasiseka dėl vakariečių naidumo, ir žioplumo, kalbėjo profesorius. Čia buvo išskaičiuota daugybė jų sulaužytų sutarčių, nes jos rusams naudingos tik tol, kol yra koks nors išskaičiavimas. Dr. Bronius Nemickas kalbėjo 40 minučių ir jo mintys buvo išklaudytos ypatingu dėmesiu ir atyda. Jisai kruopščiai seka politinių įvykių raidą ir juos atitinkamai analizuoja bei ko mentuoja. Petraukos metu buvo renkamos aukos.

Meninėje dalyje pirmą kartą Elizabethe išgirdome jauną dainininkę Genovaitę Antanaitytę — Ugianskienę. Visą jos programą sudarė vien lietuvių dainos. Tai gerai atitiko šios šventės dvasią. Dainininkės balsas pajėgus — lankstus ir išraiškus. Žodžių tarsena švari ir aiškiai suprantama. Daug ji padeda ir daili jos išvaizda nuoširdi šypsena bei simpatinga laikysena.

Po pirmojo solistės išėjimo scenoje atsirado Elizabethe lietuviškos šeštadiinės mokyklos mokiniai su deklamacijom ir tautiniais šokiais ir choriuku, kuriam vadovauja Juozas Stankūnas. Eilėraščius bei šokių paruošė Milda Kvedarienė ir Danguolė Didžbalienė. Mone.

nėje. Data ir vieta pranešama per radijo valandėles. Lanke ir baigę kursų gaus Amerikos Raudonojo Kryžiaus vardu išduotus diplomus.

NEOLITUANAI TURI NAUJĄ VALDYBĄ

Detroito neolituanai šiemetam išsirinko naują valdybą ir ją sudaro: Dalia Gaižutytė — pirmininkė, Arūnas Vaitiekaitis — vicepirmininkas, Dalia Petravičiūtė — sekretorė ir Dalia Gilvydienė — narė.

CHORAS IR TOLIAU GIEDOS

Švento Petro parapijos susirinkime vasario 25 d. nutarta parapijos chorą, kuri veda muzikas Stasys Sližys, palikti ir jis giedos per lietuviškas mišias. Naujas klebonas Kazimieras Butkus ir parapijos taryba nori kad parapija išliktų lietuviška.

Kongreso atstovas iš Cicero, Illinois, Henry J. Hyde įnešė kongrese rezoliuciją 79, kad Baltijos kraštų okupacija nebūtų pripažinta Europos Saugumo ir Bendradarbiavimo konferencijoje Genevoje. Edvardas Šumanas, ALT ir Jungtinių Baltų Komiteto vardu padėkojo atstovui Henry J. Hyde už jo tvirtą pareiškimą prieš pripažinimą Baltijos kraštų Sovietams. Nuotraukoje E. Šumanas ir kongr. Henry J. Hyde.

kyklos vedėjas yra kun. Juozas Pragulbickas. Minėjimo užbaigai vėl į sceną įkopė solistė Ugianskienė. Antroje dalyje ji dainavo lietuviškų operų ištraukas akompanuojant Gladys Leigh, kuri nuolat ją palydi. Publikai plojant ji dar ir biso nepagailėjo.

Į šį minėjimą taipgi atvyko ir Juzė Augaitytė iš Philadelphia, kuri yra Antanaitytės-Ugianskienės mokytoja. Be jos dar buvo solistės vyros Romas Ugianskis, kuris yra Pan American lėktuvų bendrovės pilotas. Kadangi dalis mokyklos mokinių ir tautinių šokių grupė tą pačią dieną turėjo išpildyti programą minėjime Newarkte tai ir žmonių Elizabethe susirinko apie 100, tačiau jie buvo labai dosnūs ir Lietuvos reikalams suaukojo \$916. Padėka visiems už jų gerą valią. Aukų davinys paskelbė Albinas Stukas j.p.v.

AUKTOJŲ SĄRAŠAS

- \$50 — Dr. S. ir J. Petrauskai, A. ir B. Stukai.
- \$40 — 'Rūta' Stairs Company (B. Stukas, K. Ožalas ir V. Žostautas)
- \$35 — K. ir A. Barčiai
- \$30 — P. ir O. Lanai
- \$25 — R. ir G. Ugianskiai
- \$20 — A. ir M. Bružėnai, P. Damijonaitis, J. ir E. Juraičiai, V. V. Kligiai, V. Mišūns, P. ir A. Normantai, P. Pečiūnė, J. ir E. Stankūnai, E. ir J. Šišai, J. ir I. Veblaičiai
- \$15 — Kun. J. Pragulbickas, V. ir O. Mamaičiai, kleb. P. Zemeikis
- \$12 — J. ir M. Ramanauskai.
- \$10 — A. Andziulis, Alg. Bitėnas, R. Bitėnas, V. ir M. Bitėnai, R. ir D. Didžbaliai, T. Dūda, A. Gražulis, J. Grigaliūnas, A. ir A. Gurskis, F. Jankūnienė, V. Jarmienė, A. Kaselis, P. ir S. Kuduliai, A. ir M. Kvedarai, J. ir

M. Liubinskai, B. Lokys, K. ir G. Matonai, K. Ožalas, P. Purnas, V. Ščiukienė, J. Švedas, K. Valužis, Vencus, B. Vyliadas, A. ir O. Žindžiai.

Mažiau kaip \$10 aukos šie asmenys:

H. ir G. Bitėnai, V. ir P. Budriai, V. ir A. Didžbaliai, N. ir R. Jarmai, J. Kvetkus, H. Kurilavičius, S. Savickas, A. Šliažas, A. Strazdas, S. Sruoginis, T. ir V. Petraičiai, J. Valaitienė.

Viso: \$916.00

WANTED AT ONCE JOURNEYMEN or 1ST CLASS SKILLED MACHINE

GEAR MACHINE OPERATORS FOR 1ST & 2ND SHIFT

To set-up and operate Gear Cutting equipment. Must have experience on some, or all of the following: No. 12, 14, 24A Gleason Bevel Gear generators, 16-16 Barber-Colman Hobbers, Fellows Gear Shapers. Must relocate in the Pittsburgh area. Steady work for qualified men. Send letter stating experience and salary requirements to: Thomas S. Henderson.

HENDERSON GEAR CORP.

Box 65, Venetia, Pa. 15367 (16-24)

PHYSICIAN WANTED

FULL-TIME PHYSICIAN for modern 350 bed Intensive and Extended Care Facility in growing Orange County, in Goshen, New York. Attractive salary with excellent County employee benefits (retirement plan and hospitalization provided) New York State License necessary.

Write to: Michael Teachin, M.D. Medical Director

ORANGE COUNTY HOME & INFIRMARY

P. O. Box 59 Goshen, New York 10924 (20-23)

OPPORTUNITY FOR MEDICAL TECHNOLOGIST

MT(ASCP) Registered or Candidate. Good salary & benefits. In a new 110 bed modern hospital located in a town of 30,000. Call collect (405) 234-3371, Ext. 382.

Apply or write: To Chief Laboratory Technologist ENID MEMORIAL HOSPITAL ENID, OKLAHOMA 73701 (18-24)

Detroito lietuvių spaudos ir radijos atstovai pas Dievo Apvaizdos parapijos kleboną kun. V. Kriščiunevičių. Sėdi iš kairės: Vladas Selenis, kleb. kun. Viktoras Kriščiunevičius, inž. Algis Zaporackas. Stovi: Kazys Gogelis, Alfonsas Nakas ir Antanas Grinys.

J. Gaižutis nuotrauka

Didžiausias kailių pasirinkimas

pas vienintelį lietuvių kailininką Chicagoje

NORMANA BURŠTEINA

Tel. 263-5826 (įstaigos) ir 677-8489 (buto)

185 North Wabash Avenue 2nd Floor Chicago, Ill. 60601

Vasario 16 minėjimo New Britaine, Conn. garbės prezidiumas. Iš dešinė: miesto atstovas William McNamara, kleb. kun. Edvardas Gradeckas, gubernatorius Ella Grosso, kun. Jonas Rikteraitis ir Juozas Balčiūnas.

KŪRYBA IR MOKSLAS

SUSITIKIMAS SU PIRMUOJU KONTINENTO NUMERIU

JURGIS GLIAUDA

Senokai ilsisi mano lentynoje pirmasis 'Kontinento' numeris, rusų kalbos versija. Žurnalas žada rodytis vokiečių, prancūzų, anglų, kitomis kalbomis. Rusų kalba laida — pirmoji stambaus sumanymo kregždė.

NAUJOS KNYGOS

• Stasys Barzdukas. *Lietuvis savo tautoje, valstybėje, bendruomenėje. Mintys tautiniam ir visuomeniniam ugdymui bei ugdymuisi.* Išleido JAV LB Švietimo Taryba. Leidimą parėmė Lietuvių Fondas. 258 psl. Kaina 6 dol.

• Antanas Smetona. *Parašyta parašyta. Kalbos ir pareiškimai II 1935-1940.* Sudarė L. Sabaliūnas. Išleido Lietuvių Enciklopedijos leidykla. 350 psl.

• Andrius Norimas. *Miršta tik žmonės. Romanas, 328 psl. Viršelės dail. Marijos Žymantienės-Biržiškaitės.* Išleido LVS Ramovės Los Angeles skyrius. Spausdino Viltis Clevelande. Kaina 6 dol.

• Kazys Škirpa. *Sukilimas Lietuvos suverenumui atstatyti. Dokumentinė apžvalga.* 584 psl.

• Žurnalistika. *Redagavo Juozas Prunskis. Viršelės V. Virkau. 292 psl. Kaina 6 dol.*

• Penkiolikmetis Chicago Tolminkiemyje 1959 — 1975. Kristijono Donelaičio mokyklų sukaktuvinis leidinys. Redagavo D. Bindokienė, J. Bagdonas ir J. Širka. 316 psl.

• Karys. Nr. 2. Pasaulio lietuvių karių-veteranų mėnesinis žurnalas. Red. Z. Raulinaitis. 341 Highland Blvd., Brooklyn, N. Y. 11207. Metams kaina 9 dol.

• Mūsų žinios. 1975 m. Nr. 4 (67). Lietuvių jėzuitų ir Jaunimo Centro biuletenis. Red. D. Vakarė: 5620 S. Claremont Ave., Chicago, Ill. 60636.

• Medicina. 1974 m. Nr. 3 (48). Pasaulio lietuvių gydytojų sąjungos žurnalas. Redaguoja dr. K. Pemkus, 1022 Beau Brummel Dr., Sleepy Hollow, Ill. 60153. Administruoja L. Dargienė, 10326 Kipling St., Westchester, Ill. 60153. Prenumerata metams 10 dol.

• Ateitis. 1975 m. Nr. 1. Ateitinių federacijos mėnesinis žurnalas. Red. kun. K. Trimakas, 850 Desplaines Avenue, Apt. 409, Forest Park, Ill. 60130. Administruoja J. Polikaitis, 7235 S. Sacramento Ave., Chicago, Ill. 60629. Prenumerata metams 7 dol.

Prieš kurį laiką mūsų periodikoje pasirodė šiltas savo bičiulišku tonu 'Kontinento' anonsas. Atsakingasis žurnalo redakcinės kolegijos sekretorius Igoris Golomštokas informavo lietuvių apie pasirodysiančio leidinio prigimtį ir idėinius siekius. Šis unikalus kita kalbio žurnalo iniciatorių kreipimasis į lietuvių išėviją pastatė žurnalą į tam tikrą susižinojimo santykį su mūsų nuomonės sudarymu apie 'Kontinentą'. Nėra abejonės, žurnalas nori tapti forumu, kur būtų girdimi netikėti rusų, bet ir kitų tautų antikomunistinių disidentų balsai.

Platesnių 'Kontinento' įvertinimų, tuo tarpu, mūsų spaudoje, atrodo nėra. Ir nenuostabu. Kiekvienos išėvijos uždaruje savi marškiniai prie kūno arčiausi. Siekiai, mūsų išėviškame uždaruje, mums aktualūs tie, kurie susiję su tautiniu išsilaikymu, su okupacijos negandų skelbimu. Svetimi idealistiniai judėjimai, nors jie stambesni už mūsų, ir skardesni pasaulyje, vis nelabai patraukia mūsų dėmesį ir, juo labiau, nesulaukia mūsų organiško įsijungimo į tokių judėjimų akciją.

Komiška turti, kad 'Kontinentas' sulaukė platokai atskardėjusios vokiečių romanisto Guenter Grass atakos. Žinomas savo liberaliniu radikalumu rašytojas Guenter Grass atakavo 'Kontinentą' už tai, kad žurnalas spausdinamas Ullsteino knygų leidyklos spaustuveje ir kad, vokiečių knygų leidybos magnatas Axel Springer stovi tariojoje 'Kontinento' globėjo rolėje. Ši ataka buvo pirmas, neaukštas slenkstis žurnalo pasirodymo naujovėje. 'The Washington Post' sučiupo Guenter Grass pareiškimą ir išnešė į platų pasaulį. Visa tai sudarė apink 'Kontinentą' tam tikros kontraversijos nuotaiką. Gal būtų tam tikriems globalinė opiją formuojantiems sluoksniams reikėjo išrasti priekaištų antikomunistiniam leidiniui, ketinančiam įžengti į pasaulinio skaitytojo lėktūrą?

Muenchene leidžiamame rusų solidaristų organe 'Possev' (nr. 11-1210) buvo idėtas Guenter Grass laiškas ir buvusio sovietinio disidento, rašytojo Andriejaus Siniavskio atsakymas. 'Kontinento' ideologas perkėlė problemą iš grupiniai-formalinės į humanistiniai-idėjinę plotmę.

'Kontinentas' sutraukė į savo artimųjų bendradarbių šeimą stambius vardus. Nevisi jie pažįstami lietuviui skaitytojui. Štai E. Gedroic, lenkų žurnalo 'Kultūra' redaktorius (Paryžius). E. Gedroic - Giedraitis, taip savaip tenkina mūsų tautinę juslę. Garsusis dramaturgas rumunas, prancūziškai rašęs, E. Ionesco, italų rašytojas Ignazio Silone, jugoslavų politinis disidentas Milovan Jilas, sovietinių disidentų vadas A. Sacharovas, rašytojas A. Siniavskis... tai lietuviui skaitytojui familiariški vardai. Greta jų plėdama mums ne taip jau gerai žinomų sovietinių disidentų, Vakarų Europos politikų, satelininių valstybių politikų vardu. Galima būti tikram, kad

Aleksandras Solženicinas yra leidinio siela ir spiritus movens. Juk šiam nobelininkui įsikūrus absoliučiai laisvoje Šveicarijoje, tapo realizuota 'Kontinento', kaip antibolševikinio tarptautinio forumo idėja.

A. Solženicinas, E. Ionesco ir A. Sacharovas parašė pirmosios 'Kontinento' laidos pirmosios 'Kontinento' laidos redaguotą antimonarchiniu žurnalu 'Kolokol'. Gyvenimo sąlygos dabar visiškai kitos, 'Kontinentas' siekia skirtingų tikslų ir naudoja kitus darbo metodus. 'Kontinentas' norėtų tapti tarptautiniu, rašo įvade A. Solženicinas, "žurnalas norėtų sujungti netikėti rusų rašytojus ir patraukti dėmesį ne vien tik rusų skaitytojų. Šiandien, kada visi visuomeniniai pavojai nesutelpa vien tautinėse sferose, tokia žurnalo linkmė natūrali ir vaisinga."

"Dar prieš metų nebuvo įmanoma galvoti, kad rusų, lenkų, vengrų, čekų, rumunų, vokiečių, lietuvių rašytojai turi panašų gyvenimišką patyrimą, panašias karčias iš to patyrimo, einančias išvadas ir beveik vieningas ateities godes", rašo A. Solženicinas. Jis daro išvadą: "Šiandien šis stebuklas, taip brangiai mums kainavęs, įvyko".

Pirmasis žurnalo numeris — parankios popierinio viršelio knygutės formoje. 412 puslapių knygutė. Leidžia 'Kontinento fondas'. Šis fondas kviečia remti leidybą aukomis ir bendradarbiavimu. Iš šio fondo žadama teikti paramą "rusų kultūri-

salyginis' atitinka 'absoliutaus' sąvokai. 'Kontinentas' pavadintas: literatūrinis, visuomeniškai-politinis, religinis žurnalas. Ši definicija apsprendžia žurnalo turinį.

Kodėl leidinys pavadintas 'Kontinentu'? Redakcija paaiškina: Mes kalbame viso Rytų Europos šalių kontinentu vardu. Už mūsų nugaros skleidžiasi didžiulis kontinentas, kur siautėja totalitarizmas ir prievarta. Mes norime sukurti aplink mus jungintinį antitotalitaristinių jėgų, kovojančių už laisvę ir žmogaus orumą kontinentą.

Žurnalas atmeta jam prikišamą paralelę su caro epochoje garsėjusiu Herze redaguotu antimonarchiniu žurnalu 'Kolokol'. Gyvenimo sąlygos dabar visiškai kitos, 'Kontinentas' siekia skirtingų tikslų ir naudoja kitus darbo metodus. 'Kontinentas' norėtų tapti tarptautiniu, rašo įvade A. Solženicinas, "žurnalas norėtų sujungti netikėti rusų rašytojus ir patraukti dėmesį ne vien tik rusų skaitytojų. Šiandien, kada visi visuomeniniai pavojai nesutelpa vien tautinėse sferose, tokia žurnalo linkmė natūrali ir vaisinga."

"Dar prieš metų nebuvo įmanoma galvoti, kad rusų, lenkų, vengrų, čekų, rumunų, vokiečių, lietuvių rašytojai turi panašų gyvenimišką patyrimą, panašias karčias iš to patyrimo, einančias išvadas ir beveik vieningas ateities godes", rašo A. Solženicinas. Jis daro išvadą: "Šiandien šis stebuklas, taip brangiai mums kainavęs, įvyko".

Pirmasis žurnalo numeris — parankios popierinio viršelio knygutės formoje. 412 puslapių knygutė. Leidžia 'Kontinento fondas'. Šis fondas kviečia remti leidybą aukomis ir bendradarbiavimu. Iš šio fondo žadama teikti paramą "rusų kultūri-

Dirbtiniai dantys

DR. DAINIUS DEGESYS

Yra įdomi statistika kuri rodo, kad 23 milijonai JAV gyventojų neturi nei vieno sveiko danties. Kodėl? Tam yra daugelis priežasčių. Svarbiausia iš jų: nemokėjimas tinkamai dantų valyti, prasta mityba, bloga žmogaus bendra sveikata, ir taip pat jo amžius.

niam darbuotojams ir Rytų Europos kultūriniam darbuotojams". Turinio amplitudę nusako žurnalo užsiangažavimas viršelyje: literatūra, visuomeniškumas, religija. Religijos paminėjimas visuomeniškai-politinio, bei literatūrinio žurnalo etiketėje yra įdomi tokio žurnalo leidinių praktikoje naujovė.

Literatūrai duoklė žurnale atiduoda sovietinėje Rusijoje gyvenančio rašytojo V. Kornilovo apsakos pirmoji dalis. Apsaka 'Be rankų, be kojų' vaizduoja iš karo į taikos gyvenimą grįžusio veterano gyvenimo konfliktus. 'Be rankų, be kojų' yra vulgarus tokių veteranų pravardžiavimas. Tema kaip ir trafaletinė laisvoje visuomenėje, dar E. M. Remarque'o pradėta 'Keltis atgal' romanu. Tema itin gausi Amerikoje. Bet sovietinės tikrovės ir režiminės drausmės sąlygomis tai jau naujovė. Sovietinės leidyklos nenori rodyti dirbtinių didvyriškumą nuvainikuojančias temas. Tad V. Kornilovas padarė tvirtą žingsnį į šoną nuo socialistinio realizmo diktato. Autorius nestatė apriorinių, socialistinio realizmo įsakomų tezių. "Be rankų, be kojų" apsakos kloritas sunkus, beviltiškas. Daug skepticizmo, sarkazmo ir skausmo.

A. Solženicinas pateikia romano 'Pirmasis ratas' 88-ąjį skyrių. Dėl tam tikrų sumetimų šis skyrius netilpo savo laiku romane. Šiame tekste daug iki groteskos einančių vaizdų.

A. Tercas (A. Siniavskis), 1965 metais išmestas iš sovietinių rašytojų sąjungos, šešerius metus buvęs Mordovijos gulage, dabar Sorbonne universiteto Paryžiuje profesoriaus, rašo apie 'Literatūrinį procesą Rusijoje'. Tai atris ir kartus savo tonu ir faktas sociologinis essay. Štai rašytojo vienas faktas iš masės kitų: "Naujas rusų literatūros iškilimas kuo patogiausiai susiekamas mutinėje. Ko ten ieško visų stipriausiai? — rankraščių. Ne aukso, ne briliantų ir netgi ne kokio nors sovietinio fabriko planų ieško — ten rankraščių ieško!... Kada pas vieną mano pažįstamą moterį, kuri vyko iš ten, atrado čemodane romano 'Doktor Živago' rankraštį, ją išodino į genikologinę kėdę ir mediciniškai tyrė — ar neišveža ji dar kokį nors slapta romaną?" A. Tercas essay kupinas aštrių demaskavimų, šiurpą keliančių sąžinės ir talentų prievartavimo vaizdais.

Igoris Golomštokas, menotyrininkas, sovietuose buvęs meno sąjungos narys, dabar Saint Andrew universiteto Anglijoje profesorius, rašo apie 'neoficialųjį sovietinį meną'. A. Piatigorski rado apie 'metafizinę situaciją'. Tai ekskursas į užsienyje nežinomą sovietinio gyvenimo sferą: į sovietinį religinių ieškojimų pagrindą, (Nukelta į 6 psl.)

Be dantų žmogus negali kramtyti. Todėl jis bandė surasti būdą pasidaryti dirbtinius dantis. Tūkstantis šėši šimtai metų prieš Kristų, finikiečiai, kurie gyveno Sydon ir Tyre, prisirišdavo vielomis ištrauktus žmogaus arba galvijų dantis prie savo sveikų dantų. Kitoje pasaulio dalyje, Siamo krašte, žmonės pripildydavo tuščias burnas su dirbtiniais dantimis. Yra pasaka, kad tam krašte garsus ir nagingas karalius sau pats išsidrožė peiliu dirbtinus dantis iš kokoso riešuto.

Dirbtiniai dantys — protezai yra daromi iš visokiausių medžiagų. Prieš šimtą metų, 1854, Thomas W. Evans padarė vieną iš pirmųjų totalinių protezų varodamas vulkanizuotą gumą. Dabar, protezai dažniausiai daromi iš kietos plastikos, polymethyl methacrylate kuri labai natūraliai atrodo.

Žmogui, pritaikinti dirbtinius dantis yra gana ilga procedūra. Trunka keturius ar net daugiau sykius nueiti pas dantų gydytoją, kol jis dirbtinius dantis tinkamai pritaiko pacientui. Kodėl taip ilgai trunka? Pirmiausia dantistas turi padaryti gerą burnos reprodukciją, nustatyti proporciją veido ir dantų, priirinti dantų spalvą ir formą ir atgaminti tinkamą sukanđį.

Yra JAV biznierių, kurie reklamuoja gali padaryti pacientui protezus per dieną už labai pigią kainą. Nei toks skelbimasis nei tokie protezai atitinka etiniams standartams odontologijoje.

Gera padaryti protezai turėtų išsilaikyti ilgiau, net daugelį metų, bet, kaip ir kiekvienas dalykas, apsirina su laiku. Paslaptis kaip išlaikyti dirbtinus dantis, kad jie žmogui ilgai tarnautų yra tinkamas ir reguliarus jų prižiūrėjimas. Kas naktį prieš einant gulti reikia išimti protezą, kad burna pasilsėtų. Kiekvieną dieną dirbtinius dantis ir protezo vidų apiplauti su dantų šepetuku, specialus gaunamas vaistinėje, ir paprastu muilu. Kad protezas neišsprūstų iš rankų ir nesudužtų, valyti patartina virš vandens plovimo kriauklės. Jeigu išsprūstų protezas, vanduo suminkštintų kritimo smūgi ir protezas išliktų sveikas, nesudužęs.

Atsargai patartina pacientui turėti ir antrą protezą kuris yra visiškai kopija pirmojo. Jeigu pirmasis protezas sudužtų, pacientas turėtų kitą. Tai labai svarbu žmogui kuriam graži išvaizda labai svarbi, pvz., televizijos pranešėjams ar kalbininkams ir teatro artistams.

Svarbu karts nuo karto dienos bėgyje išimti protezą iš burnos, tuo labiau nakties metu. Taip kaip gerai pritaikytas batas kojai nėra gerai dėvėti visą dieną ir naktį, taip ir su protezu. Per ilgai laikant protezą, ypač tokį kuris ne per gerai pritaikytas, suerzina burnos vidų, gleivinės sluoksnį. Atsiranda pakitimai — burnos žaizdos, žandikaulis susiaurėja ir sumažėja. Vėliau protezas labai blogai laikosi. Daug mokslininkų galvoja, kad nuolatinis burnos vidaus erzinimas greičiau sukelia burnos gleivinės sluoksnio vėžį. Taigi patartina pagalvoti apie gerus ir tinkamus protezus...

DIRVOS NOVELĖS 1975 METŲ KONKURSAS

Premija \$600.00

Rankraščius įteikti iki 1975 m. birželio 15 d.

TEMA. Autoriams suteikiama neribojama teisė novelės temą, turinį ir pobūdį patiems pasirinkti.

ILGIS. Novelės ilgis neribojamas.

LAIKAS. Paskutinė rankraščiai įteikti data: 1975 metų birželio 15 d.

ADRESAS RANKRAŠČIAMS SIŪSTI: Dirva, Novelės Konkursas, P. O. Box 03206, Cleveland, Ohio 44103.

PARUOŠIMAS. Konkursui siunčiami rankraščiai būtinai privalo būti paruošti rašomąja mašinėle ir pasirašomi slaptyvardžiu. Tas pats slaptyvardis užrašomas ant pridėdama voko, kuriame užlipinamas raštelis su autoriaus tikrąja pavarde, adresu ir telefono numeriu. Vokas nebus atidarytas, jeigu ant jo bus pažymėta: nelaimėjus — neatplėšti.

SĄLYGOS. Laimėjusiam autoriui bus įteikta 600 dolerių premija. Konkursą skelbėjas turi teisę premijuotąją novelę be papildomo atlyginimo spausdinti Dirvoje atskiru leidiniu ar novelių rinkinyje. Autorius gali premijuotąją novelę spausdinti antruoju leidimu.

NEPREMIJUOTIEJI RANKRAŠČIAI grąžinami jų autoriams arba paliekami naudotis konkurso skelbėjui atskirai sutartomis sąlygomis.

JURY KOMISIJA paprasta balsų dauguma sprendžia, kas premijuotina ir kas rekomenduotina spausdinti. Jeigu komisija nuspręstų, kad nė viena jai pateikta novelė nepremijuotina, premija tais metais neskiriama ir perkeliama į ateinančius metus.

Mecenatas — SIMAS KAŠELIONIS.

FILATELIJOS KAMPELIS

Nr. 3

ANTANAS BERNOTAS

JAV išleido šiuos naujus pašto ženklus: 1. Vasario 10 d. -- 10 c. pagerbti dailininkui Benjaminui West. Pašto ženkle -- jo autoportretas (Nacionalinė Meno Galerija Washington).

Benjamin West (1738-1820) gimė Swarthmore, Pa. Pradžioje savamokslis dailininkas, piešė portretus. 1760 m. išvyko į Italiją, kur tris metus studijavo meną. 1763 m. atvyko į Londoną ir čia pasiliko visą savo amžių. Prisidėjo įsteigti Britanijos Karališkąją Tapybos Akademiją, o vėliau tapo jos

direktorium. Kurį laiką dirbo su garsiuoju anglų dail. Sir Joshua Reynolds. Tapė paveikslus daugiausia istorinėmis ir biblinėmis temomis, tačiau nepamiršo ir Naujojo Pasaulio, iš kur buvo atvykęs. Pvz., puikus jo paveikslas 'William Penn sudaro sutartį su indėnais', arba 'Generolo Wolfės mirtis' (apie 1771 m., Nac. Galerija Ottawoje).

2. Vasario 28 d. -- 10 c. paminėti satelitams PIO - NEER 10 ir 11, paleistiems į Jupiterį. Piešinys - pionierius ir Jupiteris su savo mėnuliais.

SUSITIKIMAS...

(Atkelta iš 5 psl.)

kur nagrinėjama metafizika ir įvairių atspalvių teosofija. Milovan Jilas perkelia tematiką į humanistinių poeščių kontrastavimą su Vakarų pragmatizmu. Čekų šachmatistų grossmeisteris L. Pachman, 1972 metais ištrūkęs į Vakarų iš Čekoslovakijos kalėjimo, plačiai rašo apie 'Prahos pavasarį'. Tai Aleksandro Dubčeko demokratizacijos projektas, kurį sutriuškino (Vakarams stebint) 7000 sovietų tankų ir 60,000 raudonarmiečių.

Plačiai apžvelgiama itin turininga lenkų žurnalo 'Kultūra' recenzija, skirta A. Solženicino veikalui 'Laiškas vadams', apie kurį man teko rašyti Dirvoje. Karlas Gustavas Štremas ir Zinaida Šachovskaja apžvelgia visuomenišką Vakarų valstybių specifiką. Du poetai, J. Brodskis ir Strannik, duoda savo eilių. J. Brodskis 1972 apleido Sovietų valstybę. Strannik (rusiškai: keliautojas) yra San Francisco pravoslavų arkivyskupo kunigaikščio D. A. Šachovskio pseudonimas. Yra komentaru, labai trumpų knyginių naujienų apžvalgų. Visą šio numerio ketvirtąją užima vengrų kardinolo Jozef Mindszenty 'Atsiminimų' fragmentai. Redakcija pažymi: "tai pavyzdys daugeliui politikuojančių dvasiškių, kurie paskendo suktuose manevruose su kariaujančių totalitarizmu".

Pirmasis 'Kontinento' numeris savo viršelyje turi A. Solženicino, K. Štremo ir kardinolo J. Mindzenty fotografijas su atitinkamomis citatomis. Tai tarptautinio forumo manifestas. Žurnalas, žadąs eiti kas trys mėnesiai, aišku, nesuinteresuotas momento aktualija. Bet itin ryški yra kova už aktualijų analizę. Žurnalo medžiaga sukaupia ne kovos lauko tranšėjose, bet kovos idėjingumo arsenaluose. Savo tezėmis ji pakyli, savo išvadomis masyvi. Tos medžiagos pristatymas tradicijos ribose: nuo beletristikos iki essay visuomeniškoms temoms.

Igorio Golomštoko kreipinys į lietuvių visuomenę pastato mūsų išeiviją į tam tikrą santykį su tuo stambiu leidiniu. Žurnalas ieško mūsų dėmesio. 'Kontinentas' kovoja už visų laisvę. Eo ipso: už Pabaltijo laisvę. Žurnalo motto idėja įveda pabaigoje, skelbia "Turintis ausis, tegirdi". Ši biblinė tiesa tokia būtina, tokia reikalinga tiesos žodžiui suskambėti pragmatizmo ir antihumanizmo epidemijos metu.

būrų kalbos abi yra valstybinės. -- Keturios anksčiau išvardintos kolonijos iki 1910 m. leido savo atskirus pašto ženklus.

P. KORĖJA išleido 10 won pašto ženklą ir bloką, kuriais paminimas JAV prezidento Gerald Fordo vizitas Pietų Korėjoje 1974 m. lapkričio 22-23 dienomis.

Tai pirmas užsienio valstybės išleistas pašto ženklas, kuriame būtų parodytas prez. Fordas. Kairėje pašto ženklo pusėje parodytas daktarinis P. Korėjos prezidentas Park Chung Hee ir Korėjos vėliava, per vidurį -- Korėjos žemėlapis, dešinėje pusėje -- prez. Gerald Ford ir Amerikos vėliava. Prez. Fordas buvo trečias JAV prezidentas, kada nors lankęs Korėją. Prieš jį dar lankėsi prezidentai Eisenhoweris ir Johnsonas.

V. VOKIETIJA išleido 50 pfenigų pašto ženklą pagerbti savo skulptoriui, grafikui ir meno kritikui Schadow.

Johann Gottfried Schadow (1764-1850) gimė Berlyne. Skulptūros mokėsi pas rėmų skulptorių J.P.A. Tassertą. Nuo 1785 iki 1787 m. studijas gilino Romoje pas A. Trippelį ir A. Canovą. Ypatingai žavėjosi baroku, šitai išreiškdamas savo gausiose skulptūrose, o vėliau grafikoje. Žymiausias jo skulptūros kūrinys yra bronzinė dvadriga ir karalienė Viktorija ant Berlyno Brandenburgo vartų (1793 m.). Kiti žinomi kūriniai: princesių Luizės ir Friderikės marmuro paminklas, Friedricho Didžiojo paminklas Stettine, Liuterio paminklas Wittenberge ir kiti. Yra parašęs ir veikalų meno klausimais.

Skaitykit ir platinkit
D I R V A

Aplankykite lietuvišką krautuvę Parmoje.

Geriausi maisto produktai, vietiniai ir importuoti. Didelis pasirinkimas sūrių, dešrų ir mėsos

MEAT MART INC.

Savininkas V. JANONIS

10405 Pleasant Valley & York Rd.

Parma, Ohio

Tel. 845-4935

Krautuvė atidaryta pirmą. iki ketvirtą. 9-7 v. v.

Penktą. 9-9 v. v. šeštą. 9-6 v. v.

Sekmą. 10-3 v. p. p.

DELLA E. JAKUBS & SON

LAIDOJIMO ĮSTAIGA

936 East 185th St. Cleveland, Ohio
Tel. 531-7770

LAIDOTUVIŲ KOPLYČIA YRA ELEGANTIŠKAI ĮRENGTA, GERAI VĖSINAMA IR YRA DIDELĖ AIKŠTĖ PASISTATYTI AUTOMOBILIAMS.

Della E. Jakubs ir sūnus William yra licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai. Nelaimės valandoje suteikia rimtą ir simpatinę patarnavimą.

Clevelando šaulių surengto Putvio minėjimo rengėjai su programos atlikėjais. Iš kairės: J. Kazėnas, P. Gulbinskas, L. Kazienė, sol. V. Verikaitis, A. Kavaliūnas, J. Govėdas, M. Smelstoriū ir dr. K. Pautienis. J. Garlos nuotrauka

PŪTVIO MINĖJIMAS CLEVELANDE

Clevelando Kar. Juozapavičiaus šaulių kuopa kovo 9 d. suruošė V. Putvio minėjimą ir V. Verikaitio koncertą Lietuvių Namuose. Prieš tai 10:30 val. Šv. Jurgio bažnyčioje buvo atnaušautos Šv. Mišios už V. Putvį, žuvusius ir mirusius šaulius ir Sibiro kankinius. Mišias atlikė tėv. R. Šakalys, kurių metu bažnyčioje giedojo solistas V. Verikaitis. Vargonais grojo iš Toronto muzikas J. Govėnas. Bažnyčioje uniformuoti šauliai buvo su šaulių ir tautine lietuviška vėliava, taip pat dalyvavo ir ramovėnų vėliava.

Lietuvių namuose 3 val. prasidėjo V. Putvio iškilmingoji minėjimo akademija su V. Verikaitio koncertu. Minėjimą atidarė Juozapavičiaus šaulių kuopos pirm. dr. K. Pautienis. Įnešus vėliavą, buvo sugiedotas Lietuvos himnas ir atsistojo mu ir susikaupimu buvo pagerbtas V. Putvis, šauliai partizanai ir Sibiro kankiniai.

Pirmininkas savo žodyje pabrėžė, kad V. Putvis buvo labai daug nusipelnęs lietuvių, Lietuvai ir šauliams. Tokie žymūs vyrai kaip V. Putvis, Dr. Basanavičius, Vysk. M. Valančius ir kiti labai retai atsiranda šimtmečių bėgyje. Vėliau sekė šaulio P. Gulbinsko paskaita apie V. Putvį, kurioje jis nurodė V. Putvio milžinišką reikšmę Lietuvai keliantis iš rusų okupacijos, nepriklausomam gyvenimui. V. Putvis su šauliais padėjo Lietuvai kariauomenei apginti nuo priešų besikuriančią nepriklausomybę, o vėliau su šaulių pagalba Lietuvą kultūriniai stiprino.

Po paskaitos studentė Marytė Idzelytė, aktyvi lietuviškoje veikloje paskaitė V. Putvio raštų kai kurias ištraukas. Marytė paskaitė tas ištraukas labai gražia lietuviška tarme ir dailiojo skaitymo formoje. Klausytojai gėrėjosi jos gražiu skaitymu. Pagarba jai padėkė priklausaučiai vėliavai ir lietuviškai mokyklai už išmokymą lietuvių kalbos.

Po trumpos pertraukos prasidėjo laukiamas V. Verikaitio koncertas, pianinu palydint muzikai Jonui Govėdai. Pagal programą buvo laukta, kad solistas padainuos II lietuviškų dainų, bet klausytojams prašant, jis padainavo dar 6 dainas, kurių tarpe ir vieną italų kalboje.

Po koncerto dr. K. Pautienis padėkojo solistui V. Verikaitiui ir muzikui J. Govėdai už žavėtinai malonų dainų koncertą, o šaulė valdybos narė L. Kazienė prisegė po gelę visiems programos dalyviams. Vėliau už baigai visi svečiai buvo pakviesti prie moterų šaulių paruošto vaišių stalo. Spaudos platinimo vadovas M. Smelstoriū po koncerto parėdė keliolika išleistų apie V. Putvį knygų.

Vaišių stalui aukėjo ir svečius vaišino: L. Kazienė, A. Smelstoriū, V. Langienė ir A. Mekešienė. Ramovėnų pirm. A. Jonaitis pri-

siuntė piniginę auką. Taip pat šauliai, A. Kazis, K. Bruožas ir S. Pabrinkis prisidėjo gražia talka prie gero minėjimo pasisekimo. (š)

PROPAGANDINĖ MIGLA UŽDENGĖ OK. LIETUVĄ

Kaip sunki, tiršta ir dvikianti pūvančių pelkių migla dengia Lietuvą okupanto propaganda. Toji propaganda, pagal A. Solženicną, priverčia okupuotas tautas 'švesti' jų pavergimo dienas, priverčia meluoti, klastoti istoriją, klaidinti laisvą pasaulį.

1974 metais gruodžio 30 d. Vilniuje, Kompozitorių namuose įvyko grupės "respublikos literatūros, meno ir kultūros darbuotojų apdovanojimas vyriausybiniams atžomėjimais". Įvykio centras, garbingiausioje susirinkimo vietoje, susėdo aukštieji kompartiniai tranai su KP CK pirmuoju sekretoriumi P. Griškevičium. Apdovanojimo iškilmių leitmotyvas -- meno žmonės privalą "dar ryškiau apdainuoti darbo liaudies žygįs". Sovietinė Elta teigia: menininkai esą netiktai grožio, bet "komunizmo idėjų skleidėjai". Kaip gailūs ir kvaili atrodė išeiviskųjų turistų menininkų pareiškimai apie ... menininko globą Sovietinėje viešpatijoje. Juk ten meno žmogus yra sovietinės mašinerijos klaidulukas. Jį šeria ir respektuoja tiktai tiek, kiek jis sugeba sukurti propagandinės karuselės ratą.

Šioje propagandinėje šventėje, kurią plačiai aprašo sovietinė spauda lietuvių kalba, buvo 'vyriausybinių apdovanojimų' įteikimas visai eilei veiklių propagandininkų mene ir literatūroje. Jų darbai atitiko, kaip rašo Literatūra ir menas, nr. 1, "TSKP XXIV suvažiavimo nutarimams". Ir kompartijos tranas ir aukštas pareigūnas A. Barkauskas 'pazalatinio' premijavimą: "partija kelia kūrybinį darbuotojų autoritetą, visokeriopai remia kiekvieną liaudžiai ir kilniems komunizmo kūrimo idealams tarnaujantį talentą".

A. Barkauskas nevyniojo žodžių vaton. Kiekvienas, tarnaujantis talentas, materialiai palaikomas, moraliai pašlovinamas, už atsidavusią tarnybą grupinei diktaturai.

LTSR kamerinio orkestro vadovas S. Sondeckis, savo padėkoje, pataikė į parengimo toną. Jo partinis kamertonas gerai suderintas su sovietiniu leitmotyvu. S. Sondeckis pareiškė: "Mes gerai suprantame kad tai pasiekta visų broliškųjų tarybinių tautų ir visų pirmosios tautos menininkams padedant".

Jeigu "Rusų tautos menininkai" nepataikintų, galvoja vargšas S. Sondeckis, ką benuveiktų lietuvių ka-

merinis okrestas? O gi, tūpčiotų vietoje, be sekmės, be kūrybinių laimėjimų!

Laisvoji išeivija negali kaltinti Sondeckio ir daugelio kitų, kurių pareiškimų ištikimybę sovietinimui, kok ti laisvajai ausiai. Tie pareiškimai yra kovos dėl egzistencijos dalis. Netepsi, nevažiūsi.

Ir kas išdrįstų tarti ką nors kita, disidentškai atvirą, žmogaus kilnumui dera, kada kompartijos baronais A. Barkauskas šitaip rikiuoja okupuotos valstybės menininkus:

"Partija pastoviai rūpinasi ideologiniu darbu -- pirmą eiliu komunizmo statybos barū".

"Partija laiko savo uždavinį užtikrinti kuo palankiausias sąlygas socialistinei kultūrai".

"Mes norime, kad ... gausėtų dvasinių vertybių, tokių reikalingų komunizmui kuriančiai liaudžiai".

Ir, pagaliau: sunkiai pakilęs iš savo kėdės P. Griškevičius, vyriausias bosas ir storiausiai-numitęs kompartinis tranas, užvožė paskutinį antausį meno žmonėms:

"didelio dėmesio meninėje kūryboje vertos socialistinio patriotizmo ir tarybinio internacionalizmo temos, kovos su buržuazine ideologija temos".

Po to į sceną žengė ir lenkėsi apdovanojami menininkai, komunizmo statytojai. Vai, kodėl gi i tokią propagandinės miglos pūtimo šventę organizatoriai nepakvietė išeivijos menininkus, kurie čiulbėjo komplimentais sovietinei tironijai Gimtojo Krašto sąslavyne?

(ts)

CLEVELANDO PARENGIMŲ KALENDORIUS

KOVO 22 D. Kaziuko mugė Nauj. parapijos salėje.

BALANDŽIO 5 D. ALIAS ir Ohio Lietuvių Gydytojų Draugijos pavarinis balius Lietuvių Namuose.

BALANDŽIO 6 D. Židinių madų paroda Nauj. parap. salėje.

BALANDŽIO 12-13 D. Dailininkų Balukienės ir Stankienės kūrinių paroda ir poetės J. Švaibaitės-Gilienės naujų knygų pristatymas Lietuvių Namuose, Rengia Žaibo klubas.

BALANDŽIO 19 D. Grandinėlių šventinis vakaras-balius.

BALANDŽIO 20 D. ALT S-gos Clevelando skyriaus 25 m. sukahties minėjimas.

BALANDŽIO 26 D. Čiurlionio ansamblio 35 m. sukahties koncertas.

• ALT S-gos Clevelando skyriaus 25 metų sukakties minėjimas įvyks š. m. balandžio 20 d. 4 v. p. p. Lietuvių Namuose. Prieš tai 2 v. p. p. tose pačiose patalpose šaukiamas skyriaus susirinkimas. Visi nariai ir prijaunčiantieji maloniai kviečiami dalyvauti.

ČIURLIONIO ANSAMBLIO 35-RIŲ METŲ SUKAKTIES KONCERTAS

Didysis Čiurlionio Ansamblis sukaktuvinis koncertas įvyks š. m. balandžio 26 d. (šeštadienį) Clevelande Simfonijos Orkestro koncertinėje salėje — Severance Hall, 11001 Euclid Ave., Cleveland, Ohio. Tai bus 1,002-sis čiurlioniečių koncertas. Turėtume iš anksto rezervuoti vietas, įsigydami bilietus sau, savo viešioms ir svečiams, o taip pat paskatindami ir visus kitus šiame įspūdingame koncerte dalyvauti.

Bilietai kainos: 6 dol., 5 dol. ir 4 dol. asmeniui, studentams 2 dol. Bilietai užsakymus paštu ar telefonu prima: H. Bankaitis, 4320 W. 211th St., Fairview Park, Ohio 44126, tel. 333-3780.

Bilietai galima įsigyti ir Patria prekyboje pas p. Gaidžiūną, Baltic Delicatessen, pas p. Urbonavičienę arba Lietuvių Namuose, kurių telefonas yra 531-2131.

Gražiausiai pagerbsime čiurlioniečius ir jų vadovybę, jeigu koncerto dieną atvyksta į Severance Hall bus užpildyta lietuvių ir amerikiečių publikos. O tai galime pasiekti, jeigu stengsimės visi kartu ir kiekvienas atskirai.

Isidėmėkite koncerto datą ir įsigykite bilietus iš anksto — geriausia jau dabar!

• Income Tax pildo Bronius Taoras, Lietuvių Namuose 877 East 185th St. Antradieniais ir ketvirtadieniais 5-8:30 v. v. šeštadieniais 10:00-2:30 v. p. p. Kitom valandos pagal susitarimą. Tel. 531-8687.

• Salamander batų krautuvė jau persikėlė į naujas patalpas — 2534 Lorain Ave., tik trečios durys nuo senųjų patalpų.

Šiomis dienomis krautuvė gavo dideles siuntas pavasario ir vasaros sezonams pritaikintų batų.

Aplankykite didžiausią Clevelande batų krautuvę.

HOUSES FOR SALE

Off East 185 St. brick bungalow, 3 bedrooms, under 30,000.

6x6 double, large rooms near Our Lady, off Neff Rd.

GEORGE KNAUS Realtor
481-9300
819 East 185 St.
(21-22)

WANTED AT ONCE

JOURNEYMEN

1ST CLASS SKILLED VERTICAL TURRET LATHE OPERATORS
GEAR CUTTER OPERATORS
FORM MILLING TYPE MACHINE
Must have job shop experience and be able to set up work from blue prints & close tolerance.
THE STAHL GEAR & MACHINE CO.
3901 Hamilton
Cleveland, Ohio
216-431-2820
(22-27)

SU GRĮŽTANČIU PAVASARIU

kviečiame visus į

KAZIUKO MUGĖ

ŠEŠTADIENĮ, KOVO 22 D.

Atidarymas 4:30 val.

Baigiamoji programa 9:00 val.

DIEVO MOTINOS NUOLATINĖS PAGALBOS PARAPIJOS SALĖJE

18022 NEFF ROAD

Karšta vakarienė. — Saldumynai. — Tautodailės darbai.

CLEVELANDO SKAUTIJA

ATSILANKYKITE Į KAZIUKO MUGĖ

Šeštadienį, kovo 22 d. Naujosios parapijos salėje visi trys tuntai ruošia Kaziuko mugę, kurioje daug šimtų lankytojų turės progą pasidžiaugti skautų ir skaučių rankdarbiais, jų atliekama programa ir jų tėvėlių — mamų ir tėtelių paruoštomis vaišėmis. Turėsime ir svečių. Atvyksta Lietuvių Skautų Sąjungos Tarybos pirmininkas v.s. A. Saulaitis (jis ir mugę atidarys) ir iš Chicago atvažiuos Miško Brolių draugovė su savo vadovu s. Šalčiūnu. Miško broliai yra ypatingas vienetas: jie seka Lietuvos partizanų tradicijas, jie yra persiėmę jų kovos ir stiprios vidinės drausmės dvasia. Miško broliai taip pat dalyvaus programoje.

Apatinė salė — kafeterija patrauks lankytojų dėmesį savo nepaprastai gražiomis dekoracijomis. Pagal architekto Edv. Kersnausko bendrą planą, v.s. N. Kersnauskaitė ir G. Kijauskienė padarė keliolika didžiulių mozaikų plokščių, kuriose iš mažyčių porcelano kvadratių sudėlioję gražias ir spalvingas tautines juostas. Sunku išsivaizduoti, kiek daug kruopštaus darbo ir meninės nuovokos reikėjo sudėstant daug tūkstančių mažyčių įvairių spalvų plytelių. Be to, kafeterijos langams įgytos gražios užuolaidos. Visą tą dekoravimą finansavo ir vykdė arch. Edv. Kersnauskas, v.s. V. Šenbergas ir eilė kitų darbėlių talkininkų. Taigi naujoji parapija gavo dar vieną gražų, lietuviško meno papuošalą, kurs kaip išliekančios vertės lietuvių darbštumo paminklas, puoš parapijos patalpas.

Apie paskirų vienietų paviljonus šį kartą nerašome, nes ir patys lankytojai netrukus turės progą juos pamatyti. Galia tik pasakyti, kad skautų darbe-

liai kasmet tobulėja savo meniniu skoniu ir patrauklumu. Pavyzdžiui, Pilėnų tunto skautų ir skautų vyčių medžio dirbiniai rūpestingai daromi pagal menininkų projektus, tikrai bus vertinasi papuošalas lietuvių namuose. Gražūs bus ir jūrų

skautų Klaipėdos vietininkijos vienietų darbai. Čia daug kruopštaus darbo įdėda jų vadovai. Neringos tunto vienietų paviljonai kaip visada pasižymės savo išdirbinių gausybe ir įvairumu.

Pelnas už parduotus darbelius pasiliks vienietų žinioje. Tuo būdu skautai patys užsidirbs pinigų savo stovykloms, savo mokymosi reikalingam. Tai, žinoma, daug geresnis kelias, negu nuolatinis prašymas aukų ir pašalpų...

Vaišės organizuoja visų trijų vienietų tėvų komitetai vadovaujant p. Kazėnienei. Praeitais metais, atsimenu, jos buvo labai gerai suorganizuotos. Ypač įspūdingas buvo "tėvų stalai", kur buvo dalijamas maistas. Rodos, kad ir šįmet tokio stiliaus bus laikomasi.

Mugės atidarymas įvyks 4 val. 30 min. o baigiamoji programa prasidės 9 val.

(pk)

• Perkant ar parduodant namus, prašome kreiptis pas Čipkus Realty, 31715 Vine St., Willowick, Ohio 44094. Tel. 943-0910.

LAIKAS AUGIMUI ...Cuyahoga Community College šį pavasarį!

Eik kartu su gyvenimu viename iš beveik 50 karjeros programų arba virš 100 kursų Arts and Sciences.

CCC reiškia aukšto lygio mokslinimasi pigiausia kaina Ohio visiems Cuyahoga apskrities gyventojams. Trys mokslavietės pristato College visiems arti namų.

Pavasario ketvirčio registracija prasideda kovo 25 d. Pavasario ketvirčio klasės prasideda kovo 31 d.

Yra lengva augti į pavasarį Cuyahoga Community College. Tik paskambinkite ar aplankykite the office of admissions and records vienoje iš CCC mokslaviečių.

Cuyahoga Community College

EASTERN CAMPUS, 25444 Harvard Rd., Warrensville Twp. 464-3535

METROPOLITAN CAMPUS,

2900 Community College Ave., Cleveland. 241-5365

WESTERN CAMPUS, 11000 Pleasant Valle Rd., Parma. 845-4000.

FREE...SUPER GIFTS AT SUPERIOR SAVINGS!

RCA 17" Color TV
for Certificates of Deposit

Limited offer while supply lasts.

- Deposit \$1,600, 4-year maturity and get the TV set now.
- Deposit \$2,500, 29 months maturity and get the TV set now.
- Deposit \$5,000, 14 months maturity and get the TV set now.

TELEVISIONS BASED ON DISCOUNT CERTIFICATES.
Penalty is imposed for early withdrawals.

Open a new account or add to your present Savings Account and get 5 1/4% daily interest PLUS...

Corning Ware 9-inch Pie Plate for a deposit of \$250 or more.

Irvinware's Gourmet Susan for a deposit of \$500 or more.

Corning Ware Petite Fours Set for a deposit of \$1,000 or more.

Deposits must remain at least one year.

Open Saturdays
Closed Mondays

Also available are 7 3/4% C.D.'s for 6-year maturity in \$1,000 units.

Superior Savings AND LOAN ASSOCIATION

MAIN OFFICE
798 East 185th Street

SUPERIOR OFFICE
6712 Superior Avenue

EUCLID OFFICE
13515 Euclid Avenue

CEDAR OFFICE
14406 Cedar Road (near Green)

ESLIC

7 DIENOS ČIKAGOJE...

(Atkelta iš 8 psl.)

vojo, kad metai išvijoje taip prailgs, kad net dviem ar trim kartoms teks lankyti tas, kitiems tada atrodžiusias gal be reikalo įkurtas, lit. mokyklas. Kaip matome, istorija suka savo ratą ne mūsų norima kryptimi, ir todėl pagarba yra tiems žmonėms bei bendrinėms organizacijoms, laiku susirūpinusiems kurti lit. mokslo židinius naujam krante. Chicago Aukšt. lit. mokyklai linkime giedrų, saulėtų ateities metų. Mūsų visų pagarba nusipelnusiems mokytojams, tėvams ir jaunimui geriausiai bus išreikšta asmeniškai dalyvaujant mokyklos 25 m. sukakties minėjime.

• MENO parodų Chicagoje lietuvių tarpe vyksta tiek daug, kad net sunku jas visas paminėti. Kartas nuo karto pasistengiu iškelti ryškesnias, o ypač jaunesniosios kartos meno atstovų. Kovo 22 d. į dail. A. Petrikonio galeriją Chicagoje, šalia paties dail. A. Petrikonio, atkeliauja ir šaknų meno atstovas, iš Vilniaus krašto kilęs dr. J. Šalna. Šalną šeima yra menininkų šeima. Kas iš mūsų nepažįsta spalvingą koloratūrą turinčios sol. Janinos Šalnienės? Dr. Jonas Šalna, kaip šaknų meno atstovas, pirmą kartą visuomenei pristatė lietuvių gydytojų suvažiavimo progą surengtoje dr. J. Šalnos ir tapytojo dr. Lipskio kūrinių parodoje. Dabar, giliau išsižūrėjus į dr. J. Šalnos naujų kūrinių nuotraukas, matosi didelė meninė pažanga, naujas ritmas, netikėtai kruopščiai išbaigtos detalės. Dr. J. Šalna atsidedęs seka visą prieinamą literatūrą apie šaknų meną. Deja, jos taip maža. Po vieną rimtesnį leidinį teišleide amerikiečiai ir anglai, kiek toliau pažengę japonai. Lietuvių tarpe šaknų meną kol kas, rodos, atstovauja tik du — P. Baltuonis, Kanadoje, ir dr. J. Šalna. Besikalbant dr. J. Šalna papasakojo idomių epizodų apie medžiagą, kai jie kartais su sūnumi iš jūros ar kurio ežero dugno turi iškelti ir parsigabenti darbai tinkamas šaknis, iš kurių ilgainiui, po daugelio kruopštaus darbo valandų, gimsta meninis kūrinys. Vieno jų nuotrauką čia matome. Tik išsižūrėkime, išgilinkime, kiek įdėta darbo, kantrybės ir kūrybos. Todėl dr. J. Šalnos šaknų meno paroda su dail. A. Petrikonio tapybos darbais, tikėkime, bus viena iš įdomesniųjų ir žiūrovų gausiai lankoma.

• LIETUVIŲ Religinės Šalpos rėmėjai, kurių centras yra Chicagoje, 1953.X.3 įvykusiame posėdyje nutarė išleisti Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronikos, atskirais sąsiuviniais leistos slapta okup. Lietuvoje, pirmąjį tomą. Tomas buvo greit paruoštas ir išleistas 5,000 tiražu. Šiomis dienomis paaiškėjo, kad tiražas jau visai baigiasi. Tai gal paties didžiausio susidomėjimo laisvėje gyvenančių lietuvių tarpe pasiekęs okup. Lietuvos tikinčiųjų kančios dokumentas. I-sis Kronikos tomas dabar yra verčiamas į anglų, ispanų ir portugalų kalbas. Ruošiamas spaudai ir II-ras tomas, kuriame tilps 8-11 Kronikos numerių, netilpę I-mam tome. Jei po visų krūtų ir teismų okup. Lietuvoje dar pasirodys ir nauji numeriai ir, jei jie laiku pasieks Vakarus, taip pat bus įjungti į II-ji tomą.

• Apdraudos reikalais geriausius patarnavimus gausite kreipdamiesi į Z. Obelenį tel. 531-2211.

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

ALT S-GOS CHICAGOS SKYRIAUS NARIŲ SUSIRINKIMAS

ALTS Chicagos skyriaus valdyba šaukia narių susirinkimą, sekmadienį, kovo 23 d. 3:30 val. p. p. Lietuvių Tautinių Namų salėje, 6422 So. Kedzie Ave. Kviečiami visi nariai-ės susirinkime dalyvauti. Laukiami ir prijaunčiantieji bei norintieji įsijungti į sąjungos eiles.

Susirinkime bus tariamai skyriaus veiklos, administraciniai klausimai. Išskirtinai minėtinas klausimas — aktyvaus finansinio ūkinio gyvenimo stebėtojo ir komentatoriaus Leonardo Dargio paskaita apie JAV ūkinį atoslūgį ir jį stabdančias priemones. Prelegento įvadą, seks susirinkimo dalyvių paklausimai ir diskusijos.

Po susirinkimo rengiama bendra kavutė, kurios metu galės tęstis tolesnis iškilusių klausimų nagrinėjimas ir drauge socialinis bendravimas.

• **Viktoras Brandtneris**, sūnus Mildos ir inž. Viktoro Brandtnerių, gyv. Avon, Mass., jau ne pirmą kartą yra pasižymėjęs kaip gabus studentas Cardinal Spellman aukštesnioje mokykloje. Šiais metais jis yra priimtas į Distinguished American High School Students draugiją. Tai yra aukščiausias pagarbos laipsnis. Toji draugija mokyklos direktoriaus ir mokytojų posėdžio nutarimu priima tik geriausiai pasižymėjusius mokinius akademiniame ir visuomeniniame veikime. Laiške tėvams rašoma, kad jų sūnus Viktoras savo nepaprastu gabumu ir talentu yra to pilnai užsipelnęs. Visiems priklausantiems šiai draugijai bus duodama stipendija. Viktoras šį rudenį išvyksta į Michigan State University studijuoti medicinos mokslą.

DR. KONSTANTINUI

VYŠNIAUSKUI

mirus, jo žmoną ZINĄ, sūnų ir dukterį

liūdesio valandoje nuoširdžiai užjau-

čiame

Ohio Lietuvių Gydytojų
Draugija

• Keleiviui, Bostone išeinančiam savaitraščiui, vasario 9 d. suėjo 70 metų. Sukakties proga į redakcijos pastogę buvo susirinkęs bū-

ANITA PAKALNIŠKYTĖ DAINUOS LAISVĖS VARPO KONCERTE

Anita Pakalniškytė.

Laisvės Varpo lietuvių radijo valandos tiesioginis uždavins yra lietuviškos muzikos bei visuomenės aktualijų perdavimas Massachusetts lietuviams. Bet Laisvės Varpas ir jo vedėjas Petras Viščinis nesitenkina vien stebėtojo vaidmeniu. Laisvės Varpas yra kultūrinis veiksnys Bostono apylinkėse. Anot P. Viščinio "vienas Laisvės Varpo reikšmingų barų kultūrinėje srityje — tai šūkis: Pažinkime ir remkime savo talentus! Kasmet rengiame koncertus, kuriuose iškeliame vis nauji mūsų talentai. Ligšiolei tokių parengimų buvo 30. Juose iškėlėm kultūrinius talentus, kaip Lilią Šukytę, Arnoldą Vokietaitį".

Šiemet toks koncertas įvyks balandžio 13 d. 3 val. pp. So. Bostono Lietuvių Piliečių Draugijos salėje, So. Bostone. Laisvės Varpo pagrindinę programą atliks jauna dainininkė Anita Pakalniškytė, koloratūrinis sopranas, iš Hamiltono, Kanados. Anita yra bene jauniausia mūsų dainininkė, kylanti muzikos horizontuose.

Anita Pakalniškytė pradėjo lavintis menu, būdama 8 metų. Iki 1974 m. pietinėje Ontario provincijoje ji laimėjo 200 medalių, 30 taurių ir visą eilę stipendijų dainavimo varžybose. Ji taip pat gavo keliolika medalių už piano varžybas.

Anita Pakalniškytė koncertavo Otavoje tradicinio "tulpių žydėjimo" festivalyje, Chicagoje "Margučio" koncerte, Toronto muzikos festivalyje bei tautybių pasirodymuose Buffalo, N.Y., Clevelande, Montrealyje ir St. Catharines, Kanadoje.

rys senosios ir jaunosios kartos visų srovių spaudos bendradarbių ir organizacijų veikėjų. Prie kavutės, paruoštos režis. Al. Gustaitienės, redaktorius J. Sonda svečius supažindino su Keleivio spaudos darbu. Pagrindinis sukakties minėjimas su akademija, koncertu ir spaudos baliumi ruošiamas balandžio mėn. 27 d.

Ji keletą kartų pasirodė su daina televizijoje ir per radiją. Anitos dainavimas žinomas lietuvių tautinių švenčių bei minėjimų progose. Jinai dažnai perduoda lietuviškas dainas kitautčiams festivaliuose. Pastutinius 3 metus iš eilės gavo aukščiausius Hamiltono pažymius už dainavimą, o piano harmonijos ir muzikos istorijos srityse Toronto universiteto egzaminų pažymėjimus.

Anita dalyvavo rinktinuose Hamiltono Mohawk College Opera Workshop semestruose. Ji yra Hamiltono teatro narė ir dalyvavo Hamilton Place rūmų atidarymo "Fiorello" muzikalo pastatyme. Taipgi tų pačių teatro rūmų atidarymo proga suruoštame "Stars of Tomorrow" koncerte.

Anita priklauso prie lietuvių skaučių ir šoka Gyvataro tautinių šokių grupėje. Su Gyvataru 1974 m. lankėsi Kolombijoje, Pietų Amerikoje ir Banff, Canada tarptautiniame festivalyje. Anita yra veikli tenisininkė: 1973 m. ji atstovavo Hamiltoną CANUSA (Canada-USA) teniso žaidimuose, kaip jaunių meistrė.

1974 m. rugpjūčio 11 d., Mohawk College rekomenduota Anita atliko programą prie rotušės, dainuodama "Broadway" muzikos ištraukas. 1974 m. spalio mėn. Hamiltono teatro rūmuose, ji atliko "Lucy" rolę Menotti operoje "The Telephone". Hamiltono dienraščio muzikos kritikas Anthony Hammond, aprašydamas šį koncertą, rašė: "Anita Pakalniškytė gerai dainavo ir vaidino. Iš programos sužinojau, jog panelė Anita tebėra tiksliai 16 metų amžiaus. Jei taip, tai jos buvo nepaprastai šlifluotas atlikimas (extraordinarily polished performance). Ir aš linkiu, kad ji būtų raginama atkreipti savo dėmesį į vertingesnius veikalus".

Š.m. kovo mėn. kanadiečių pakviesta dainuos "Miniature Opera Night" Stone Creek, Ontario prov., ir Toronto estų koncerte.

Anita sutiko atlikti Laisvės Varpo koncertą. Jai akompanuos dr. Vytenis M. Vasyliūnas. Šalia to koncerte dalyvaus komp. Jeronimo Kačinsko vedamas Arlingtono Filharmonijos Madrigalų choras, kuris atliks komp. Kačinsko sukurtų dainų ciklą.

Kaip kasmet, taip ir šiais metais koncerto surengimui ir pasisėkimui prašoma vietos lietuvių paramos. Pasak Laisvės Varpo direktoriaus P. Viščinio, "tokių koncertų neįstengtume suorganizuoti, jei nesusilauktume kitų organizacijų ir atskirų asmenų talkos!" Šis koncertas ypač yra vertas visų dėmesio, nes jame gastroluos kylanči dainų žvaigždė. Programa bus patraukli savo turiniu.

A. Budreckis

WANTED JOURNEYMEN
1ST CLASS SKILLED
MACHINISTS
Need B&S and W&S screw machine operators for 2nd shift, 10 pct. premium also toolroom machinists, 1st and 2nd shifts. Must be experienced, make own setups and have own tool. Excellent fringes plus profit sharing.
JERGENS, INC.
19320 REDWOOD AVE.
Off Nottingham
CLEVELAND, OHIO
216-486-2100 Ext. 200
An Equal Opportunity Employer M/F
(15-21)

7 DIENOS ČIKAGOJE

VLADAS BŪTĖNAS

• JAUNIMO centro rūnuose mokslo metų eigoje kiekvieną šeštadienį susirenka trijų lituanistinio mokslo židinių lankytojai: Dariaus ir Girėno lit. mokyklos, Chicagos Aukštesniosios lituanistinės mokyklos ir Pedagoginio Lituanistikos instituto. Vyriausia amžiumi iš šių mokyklų yra Chicagos Aukštesnioji lit. mokykla, įsteigta 1950 m. kovo 11 d. Šį sekmadienį, kovo 23 d. Jaunimo centro didž. salėje įvyks išskilmingas mokyklos 25 m. sukakties minėjimas su akademinėmis ir meninėmis dalimis, taip pat išleistas specialus sukaktuvinis leidinys. Meninė minėjimo dalimi rūpinasi akt. Z. Kevalaitytė-Vižienė, subūrusi eilę mokyklos absolventų iš Antro kaimo, ir kitus. Chicagos Aukšt. lit. mokykla iki 1957 m. rudens, kada buvo pastatytas ir atidarytas Jaunimo centras, turėjo nemažai vargo su patalpomis. Po metų ar du juos priglauso davė lietuviškų parapijų klebonai: 1950-53 m. — Brighton Parke, 1953-54 m. — Marquette Parke, 1954-55 — Town of Lake, 1955-57 — Bridgeporte. 1957 m. rugsėjo 7 d. mokykla, persikėlusi į lietuvių jėzuitų pastatytą Jaunimo centrą, pagaliau pasijuto eanti savoje pastogėje. Pirmieji Aukštesniosios lit. mokyklos mokytojai buvo direktorius St. Rudys, B. Babrauskas, dr. P. Jonikas, kun. J. Kidyskas, SJ ir dr. V. Sruogienė. St. Rudžiui pasitraukus iš pareigų, mokyklai vadovavo B. Babrauskas (1950-55), A. Rūgūtė (1955-61), o nuo 1961 m. birželio mėn. iki šios dienos mokyklai vadovauja pedagogas ir eilės vadovėlių autorius J. Masilionis. Per 25 m. mokykloje dirbo 66 mokytojai. Šiuo metu mokyklą lanko 112 mokinių ir dirba 13 mokytojų. Į amžinybę yra iškeliavę šie mokytojai: O. Krikščionienė, B. Babrauskas, dr. Vl. Literakis ir D. Velička, kurio asmenį ir raštus dar gerai prisimena ir Dirvos skaitytojai.

• PER 25 gyvavimo metus Chicagos Aukšt. lit. mokykla gyvenimui išleido 750 absolventų. Prieš kurį laiką daugumas absolventų gavo tam tikras anketas, į kurias

Chicagos Aukšt. lit. mokyklos metraščiai.

V. Noreikos nuotrauka

Chicagos Aukšt. lit. mokyklos 1974-75 m.m. tėvų komitetas. Sėdi iš kairės: pirm. J. Derencius, A. Kaminskienė, D. Liubinskienė, I. Pemkienė, K. Bradūnienė, D. Viktorienė, P. Brizgys. V. Jasinevičiaus nuotrauka

atsakius mokyklos vadovėbė sužinos, kiek jų absolventai yra iškėlę pasirinktose profesijose, moksle, kiek jų dalyvauja lietuvių organizaciniam bei kultūriniam judėjime. Gauti daviniai pažadėti paskelbti sukaktuviniame leidinyje. Jei atsakymai ir anketas bus gausūs, patirsime nemažai idomių žinių ir galėsime susidaryti vaizdą, kiek mokyklos absol-

ventai, ją baigę, įsiliejo į išeivijos lietuvių gyvenimą. Tik, deja, į anketą niekad nebeatsakys mirę ar žuvę mokyklos absolventai. O tokių jau yra būrelis: A. Rimas (žuvo lėktuvo avarijoje), V. Milavickas, K. Petrauskas (JAV karys, žuvęs Vietname; jo palaikai parvežti į Chicago ir su pilna karine pagarba palaidoti liet. Sv. Kazimiero kapinėse), Z. Litvinaitė, L. Cepaitytė-Paulienė, G. Musteikytė, akt. D. Juknevičiūtė-Šimoliūnienė (neseniai mirusi Detroit, palaidota liet. Sv. Kazimiero kapinėse Chicagoje). Šalia įvairių vadovėlių, kuriuos paruošė mokykloje dirbantieji mokytojai, Chicagos Aukšt. lit. mokykla išleido penkiolika metraščių, o šiemet ruošiamas ir šešioliktasis. Mokykloje yra dėstoma tikyba, lietuvių kalba ir literatūra, Lietuvos istorija, Lietuvos geografija, dainavimas, tautiniai šokiai, tautodailė, grožinis skaitymas. Šiais metais įvestas ir visuomeninis mokslas, kur įvairių sričių pakviesti atstovai mokinius supažindina su bendrinėmis lietuvių organizacijomis, me no vienetais ir pn. Chicagos Aukšt. lit. mokykla, kaip ir visos kitos palengva mažėja, bet dar mokinių skaičius nenukrito žemiau šimto ir ten yra susibūręs tikrai gražus bei idealus jaunimas. Ne vieno jų tėvai yra baigę tą pačią mokyklą, o dabar štai siunčia ir savo vaikus. Kažin ar šios ir kitų lit. mokyklų steigėjai tada pagal

Dr. J. Šalna — Jūratė. Liet. Foto archyvo nuotrauka

(Nukelta 17 psl.)